

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

3 V. permanserit virgo post partum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

lib. 1 c. 2. &
19. tom. 4.

Ad quintum dicendum, quod secundum Philosophum in lib. de generatione animalium, semen maris non est sicut materia in conceptione animalis, sed solum sicut agens: sola autem semina materiam subministrat conceptui. Vnde per hoc quod semen maris defuit in conceptione corporis Christi, non sequitur, quod defuerit ei debita materia. Si tamen semen maris esset materia factus concepti in animalibus, manifestum est, quod non est materia permanens in eadem forma, sed materia transmutata. Et quamuis virtus naturalis non possit transmutare ad certam formam, nisi determinatam materiam, virtus tamen diuina, quae est infinita, potest transmutare omnem materiam in quamcunque formam. Vnde sicut transmutauit limum terre in corpus Adae, ita in corpore Christi transmutare potuit materiam a matre ministratam, etiam si non esset sufficiens materia ad naturalem conceptum.

ARTICVLVS II.

V. mater Dei fuerit virgo in partu.

159.
Opusc. 5. c.
232.
l. 2 in Luc.
in c. cuius
tit. est de
circum sal
natoris in
finito 5.

De secundum sic proceditur. Videtur quod mater Christi non fuerit virgo in partu. Dicit enim Ambr. super Lucam. Qui vuluam sanctificauit alienam, ut nasceretur Propheta, hic est, qui aperuit matris suae vuluam, ut immaculatus exiret. Sed apertio vuluae virginis excludit: ergo mater Christi non fuit Virgo in partu.

2. Præterea, nihil in mysterio Christi esse debuit per quod corpus eius phantasticum appareret. Sed hoc non videtur vero corpori, sed phantastico conuenire, ut posset per clausam transire eo quod duo corpora simul esse non possunt. Non igitur debuit ex matris vtero clauso corpus Christi prodire, & ita non deducit quod esset virgo in partu.

Est hom.
26 in Eu.
paulo à
princ.

3. Præterea, sicut Greg. dicit in homil. Octauarum Pasche per hoc quod ianuus clausus ad discipulos post resurrectionem intrauit Dominus, ostendit corpus suum esse eiusdem nature, & alterius glorie. Et sic per clausam transire, videtur ad gloriam corporis pertinere. Sed corpus Christi in sua conceptione non fuit gloriosum, sed passibile, habens similitudinem carnis peccati: ut Apostolus dicit Rom. 8. Non ergo exiuit per Virginis vterum clausum.

Sed contra est, quod in quodam sermone Ephesini Concilij dicitur: Natura post partum nescit ulterius virginem: gratia verò, & parientem ostendit, & matrem fecit, & virginitatem non nocuit. Fuit ergo mater Christi virgo in partu.

Respondendo dicendum, quod absque omni dubio asserendum est, matrem Christi etiam in partu Virginem fuisse. Nam Prophetia non solum dicit, Ecce Virgo concipiet: sed etiam addit: Et pariet filium. Et hoc quidem conueniens fuit propter tria. Primo quidem, quia hoc competebat proprietati eius, qui nascebatur, qui est Verbum Dei. Nam Verbum non solum in corde absque corruptione concipitur, sed etiam absque corruptione ex corde procedit. Vnde ut ostenderetur, quod illud esset corpus ipsius verbi Dei, conueniens fuit, ut de incorrupto Virginis vtero nasceretur. Vnde in sermone quodam Ephesini Concilij legitur. Quæ parit carnem puram à virginitate cessat: sed quia natum est in carne Verbum, Deus custodit virginitatem, seipsum offendens per hoc verbum. Neque enim nostrum verbum cum paritur, corrumpit mentem: neque Deus Verbum, substantialem partum eligens peremit virginitatem. Secundo, hoc est conueniens quantum ad effectum Incarnationis Christi. Nam ad hoc venit ut nostram corruptionem tolleretur. Vnde non fuit conueniens, ut virginitatem matris nascendo corrumpere. Vnde Augustinus dicit in quodam sermone de Natiuitate Domini: Fas non erat, ut per eius aduentum violaretur integritas, qui venerat sanare corrupta. Tercio fuit conueniens, ne matris honorem nascendo diminueret, qui parentes præceperat honorandos.

In serm. 6.
à med. 10. l.

Ad primum ergo dicendum, quod Ambrosius dicit hoc, ex-

ponens illud, quod Euangelista de lege induxit. Omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur. Quod quidem, ut Beda dicit, confectum natiuitatis more loquitur: non quod Dominus sacri ventris hospitium, quod ingressus sanctificauerat, egressus deuirginasse credendus sit. Vnde de illa adaperitio non significat refectionem communem claustrum pudoris virginis: sed solum exitum prolis de vtero matris.

Ad secundum dicendum, quod ita Christus voluit veritatem sui corporis demonstrare, quod etiam simul eius diuinitas declararetur: & ideo permiscuit mira humilibus. Vnde ut corpus eius verum ostenderetur, nascitur ex femina, sed ut ostenderetur eius Deitas, nascitur ex Virgine: talis n. partus decet Deum: ut Ambr. dicit in hymno Natiuitatis.

Ad tertium dicendum, quod quidam dixerunt, Christum in sua natiuitate dorem subtilitatis assumpsisse, sicut quando ambulauit siccis pedibus super mare, dicunt eum assumpsisse dorem agilitatis: sed hoc non conuenit his, quæ supra determinata sunt: huiusmodi enim dotes corporis gloriosi proueniunt ex redundantia glorie anime ad corpus, ut infra dicitur, cum tractabitur de corporibus gloriosis. Dicitur autem supra, quod Christus ante passionem permittit carni suae agere, & pati quæ propria: nec fiebat talis redundantia glorie ab anima ad corpus. Et ideo dicendum est, quod omnia ista facta sunt miraculose per virtutem diuinam. Vnde Aug. dicit super Ioan. Moli corporis, ubi diuinitas erat, ostia clausa non obstruunt: ille quippe non ex apertis intrare potuit, quo nascente virginitas matris inuoluta permanet. Et Dion. dicit in quadam Epistola, quod Christus super hominem operabatur ea, quæ sunt hominis, & hoc monstrat Virgo supernaturaliter concipiens, & aqua instabilis, terrenorum pedum sustinens grauitatem.

ARTICVLVS III.

Virum mater Dei permanserit virgo post partum.

De tertium sic proceditur. Videtur, quod mater Christi non permanserit virgo post partum. Dicitur enim Math. 1. Antequam conueniret Ioseph & Maria, inuenta est in vtero habens de spiritu Sancto. Non autem Euangelista diceret, antequam conuenirent, nisi de conuenientibus: quia nemo dicit de non præsente, antequam præsenteret. Ergo videtur, quod B. Virgo quandoque conueniret carnali copula cum Ioseph, & ita non permanserit Virgo post partum.

2. Præterea, ibidem subditur ex verbis Angelus loquentis ad Ioseph: Noli timere accipere Mariam coniugem tuam. Coniugium autem consummatur per carnalem copulam. Ergo videtur, quod quandoque carnalis copula interueniret inter Mariam, & Ioseph, & ita videtur, quod non permanserit virgo post partum.

3. Præterea, ibidem post pauca subditur. Et accipit coniugem suam, & non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum. Hoc autem aduerbium, donec, consuevit determinatum tempus signare, quo impleto fiat, id, quod usque ad illud tempus non fiebat. Verbum autem cognoscendi ibi ad coitum refertur, sicut Gen. 4. dicitur, quod Adam cognouit uxorem suam. Ergo videtur, quod post partum B. Virgo fuerit carnaliter à Ioseph cognita: ergo videtur, quod non permanserit virgo post partum.

4. Præterea, Primogenitus non potest dici, nisi qui habet fratres subsequentes: vnde & Rom. 3. dicitur. Quos præsciuit & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Sed Euangelista nominat Christum primogenitum matris eius. Ergo habuit alios filios post Christum: & ita videtur, quod mater Christi non permanserit virgo post partum.

5. Præterea, Ioan. 2. dicitur, Post hec descendit Capharnaum ipse scilicet Christus, & mater eius, & fratres eius. Sed fra-

li. 1. in Luc.
c. 7. secun-
dum eius
ordinem,
tom. 2.

In hymn.
qui canit-
tur in ve-
stibus nara-
tis Domi-
ni.

Non com-
pleuit.
g. 14 a 1.

Tr. 12. A
med. 10. 9.
In epist. ad
Cassim mo-
nae incipit
Quæritur
quidam.

160.
Opusc. 3. c.
232.

Sed fratres dicuntur qui ex eodem parente geniti sunt. Ergo videtur, quod B. Virgo habuerit alios filios post Christum.

6. Præterea, Matth. 27. dicitur, erant ibi, scilicet iuxta crucem Christi, mulieres multe à longe, quæ secuta erant Iesum à Galilæa, ministrantes ei: inter quas erat Maria Magdalena, & Maria Iacobi & Ioseph mater, & mater filiorum Zebedei. Videtur autem hæc Maria, quæ hic dicitur Iacobi & Ioseph mater, esse etiam mater Christi: dicitur enim Ioan. 19. quod stabat iuxta crucem Iesu Maria mater eius. Ergo videtur, quod mater Christi non permanserit virgo post partum.

Sed contra est, quod dicitur Eccl. 4. 4. Porta hæc clausa erit, & non aperietur, & vir non transibit per eam, quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam. Quod exponens Aug. in quodam sermone dicit. Quid est porta in domo Domini clausa, nisi quod Maria semper erit intacta? Et quid est, homo non transibit per eam, nisi quod Ioseph non cognoscet eam, Et quid est, Dominus solus intrat, & egreditur per eam, nisi quod Spiritus Sanctus impregnauit eam, & Angelo- rum Dominus natus est per eam? Et quid est, clausa erit in æternum, nisi quod Maria virgo est ante partum, & virgo in partu, & virgo post partum?

Respondeo dicendum, quod absq. omni dubio detestandus est error Heluidij, qui dicere præsumpsit, matrem Christi post partum Ioseph esse carnaliter cognitam, & alios filios genuisse. Hoc enim primo derogat Christi perfectioni, qui sicut secundum diuinam naturam vnigenitus est Patris, tanquam perfectus per omnia filius eius, ita decuit, vt esset vnigenitus matris tanquam perfectissimum germen eius. Secundo, hic error iniuriam facit Spiritui Sancto, cuius sacrarium fuit vterus virginis, in quo carnem Christi formauit, vnde non decebat quod de castro violaretur per commixtionem virilem. Tertio, derogat dignitati, & sapientie matris Dei, quæ ingratissima videretur, si tanto filio contenta non esset. & si virginitatem, quæ in ea miraculose conseruata fuerat, sponte perdere vellet per carnis concubium. Quarto etiam ipsi Ioseph esset ad maximam presumptionem imputandum, si eam quam reuelante Angelo de Spiritu Sancto Deum concepisse cognouerat pollueret attentaret. Et ideo simpliciter est asserendum, quod mater Dei sicut virgo concepit, & virgo peperit, ita etiam & virgo post partum in sempiternum permansit.

Ad primum ergo dicendum, quod (sicut Hierony. dicit, in l. contra Heluidium) intelligendum est, quod hæc prepositio ante, licet sæpe consequentia indicet, tamen nonnunquam ea tantum, quæ prius cogitabatur ostendit: nec necesse est vt cogitata fiant, cum ideo aliud interuenerit, ne ea quæ cogitata sunt, fierent. Sicut si aliquis dicat, antequam in portu pranderem nauigauit: non intelligitur quod in portu pranderet postquam nauigauerit: sed quia cogitabatur in portu pransurus. Et similiter Euangelista dicit, antequam conuenirent, inuenta est in vtero habens de Spiritu Sancto: non quia postea conuenirent: sed dum viderentur conueniunt, præuenit conceptio per Spiritum Sanctum, ex quo factum est, vt vterius non conuenirent.

Ad secundum dicendum, quod sicut Aug. dicit in l. de Nup. & concupiscentia. Coniux Ioseph, vocatur mater Dei ex prima desponsationis fide, quam per concubium non cognouerat nec fuerat cogniturus. Vt enim Ambr. dicit super Lucam non virginitatis ereptio, sed coniugij testificatio & nuptiarum celebratio declarat.

Ad tertium dicendum, quod quidam dixerunt hoc non esse intelligendum de cognitione coitus, sed de cognitione notitia. Dicit enim Chr. quod non cognouit eam Ioseph antequam pareret, cuius fuerit dignitas, sed postquam peperit tunc cognouit eam: quia per ipsius prolem speciosior, & dignior facta fuerat quam totus mundus: quia quem totus mundus capere non poterat, in angusto cubiculo veri soli suscepit. Quidam

Fr. Suarez. Tom. 2.

Ad hoc referunt ad notitiam visus: sicut enim Moyses cum Deo colloqueretur glorificata est facies, vt non possent intendere in eum filij Israel: sic Maria claritate virtutis Altissimi obumbrata, cognosci non poterat à Ioseph, donec pareret: post partum autem à Ioseph agnita inuenitur specie faciei, non tamen libidinis. Hieronymus autem concedit hoc esse intelligendum de cognitione coitus: sed dicit quod vsq. vel donec, in Scripturis dupliciter potest intelligi. Quandoq. enim designat certum tempus, secundum illud Galat. 3. Propter transgressionem lex posita est, donec veniret semen, cui promiserat. Quandoq. vero signat infinitum tempus, secundum illud Psal. 113. Oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri: ex quo non est intelligendum, quod post impetratam misericordiam, oculi auertantur à Deo. Et secundum hunc modum loquendi significantur etiam, de quibus posset dubitari, si scripta non fuissent: cetera verò nostra intelligentia derelinquantur. Et secundum hoc Euangelista dicit matrem Dei non esse cognitam à viro vsque ad partum: vt multo magis intelligamus cognitam non fuisse post partum.

Ad quartum dicendum, quod mos diuinarum Scripturarum est, vt primogenitum vocent non solum eum, quem fratres sequuntur, sed eum, qui primus natus sit. Alioquin si non est primogenitus nisi quem sequuntur fratres, tandem secundum legem primogenita non debentur, quandoq. & alia non fuerint procreata. Quod patet esse falsum, cum intra vnum mensem primogenita redimi mandentur secundum legem.

Ad quintum dicendum, quod quidam, sicut Hierony. dicit super Matth. fratres Domini de alia vxore, Ioseph filios suscipiunt. Nos autem fratres Domini, non filios Ioseph, sed consobrinos Saluatoris, Maria matertera Domini filios intelligimus. Quatuor enim modi in Scripturis fratres dicuntur, scilicet natura, gente, cognatione, & affectu. Vnde fratres Domini dicti sunt, non secundum naturam, quasi ab eadem matre nati, sed secundum cognationem quasi consanguinei eius existentes. Ioseph autem sicut Hieron. dicit contra Eluidium, magis credendus est Virgo permansisse, quia aliam vxorem habuisse non scribitur, & fornicatio in sanctum virum non cadit.

Ad sextum dicendum, quod Maria, quæ dicitur Iacobi & Ioseph mater, non intelligitur esse mater Domini, quæ in Euangelio non consuevit nominari, nisi cum cognominatione huius dignitatis, quod fit mater Iesu. Hæc autem Maria esse intelligitur vxor Alphaei, cuius filius est Iacobus minor, qui dictus est frater Domini.

COMMENTARIVS.

Hæc articuli in sequenti disputatione explicabuntur. Nihil enim circa litteram D. Tho. dicendum occurrit, præter ea, quæ de re ipsa tractanda erunt.

DISPUTATIO V.

in quatuor Sectiones distributa.

De integritate, seu corporali virginitate Deiparæ.

Post tractatū de Conceptione, & sanctificatione Beatæ Virginis conuenienti ordine dicendum sequitur de statu, seu ratione viuendi, quem in hac vita elegit, vel ad quem potius electa est. Quod in hac, & sequenti questione effecisse videtur D. Tho. de statu matrimonij, & virginitatis eius disputans, simul parans viam ad tractandum de conceptione filij, ad quam hæc aliquo modo ordinata sunt. Quia verò virginitas & perfectior, & prior est matrimonio, ideo prius etiam de illa disputatio occurrit. In qua duo distinguenda sunt: alterum quasi materiale, quod in corporis integritate consistit absq.

E

vlla

In fin. comment. ad 1. c. Mat. tom. 9.

Circa finem comment. ad 12. cap. Mat. tom. 9.

Contra Heluidium in ult. fol. antis. tom. li. 3.

In form. 14. de naturali Domini qui est 18. de temp. non longè à principio. 10. 10.

Tit. huius li. est de perpetua Virginitate Maria non precul à principio. lib. tom. 3.

Cap. 11. non longè à principio. 7. 12. in Lu. c. 1. de me. tom. 3.

Homi. 1. in Mat. in opere. temp. super illud. & non cognouit eam donec. 12. 2.

vlla experientia libidinis ex commistione, aut voluntaria seminis resolutione prouenientis: alterum est veluti formale, quod est propositum seruandi virginitatem, & prædictam libidinem nunquam experiendi. De priori parte hic agimus, dicturi de altera in disputatione sequenti.

SECTIO I.

Virum B. Virgo Christum concipiendo virginitatem seu corporis integritatem amiserit.

Hæc quæstio supponit in primis B. Virginem verè, ac realiter concepisse Christum Deum hominem in utero suo. Quod ex principio supra posito, quo ipsam veram Dei, & Christi matrem esse ostendimus, apertè sequitur, & inferius latius discutiendum est. Secundò suppono, B. Mariam vsq; ad Conceptionem filij Virginem permanisse, quod est de fide certum ex verbis illis Luc. 1. Missus est Gabriel Angelus ad Virginem desponsatam viro. Ex quo constat fuisse Virginem cum tradita fuit Ioseph in sponsam. Quod ex alio principio supra posito probari potest, scilicet quia nunquam peccauit. Et ex ijs quæ Patres docent de vitæ genere, quod B. Virgo antem matrimonium instituit, tertio enim ætatis anno in templum oblata est, ibiq; vndecim annis inter virgines vixit, erat enim in templo, (vt Cedrenus in Compendio historie refert) secretus locus aræ vicinus, in quo virgines solæ versari solebant, inter quas Deipara vsque ad matrimonium mansit, & angelicam potius, quam humanam vitam egit, vt Ambr. lib. 1. & 2. de Virginitatè latè differit. Grego. Nyss. orat. de ortu Saluatoris, & Grego. Nicomediens. orat. de oblatione Virginis in templo. Damasc. lib. 4. cap. 15. Andreas Cretens. & alij supra citati. De qua re iterum inferius redibit sermo. Quod autem, postquam desponsata est Ioseph, vsque ad Angeli aduentum Virgo permanferit, ex citatis verbis Angeli euidenter constat.

His positis, hæretici quidam dixerunt Virginem concepisse Christum ex Ioseph, atque ita in conceptione virginitatem amisisse. Ita dixerunt Ebionitæ, vt Clemens refert lib. 6. constit. c. 6. vbi hos Iudeos fuisse significat: nam (vt Epiphanius refert hæref. 30.) Moyse legem obseruabant, vbi eundem errorem illis tribuit, quamuis addat, in iis, quæ de Christo docuerunt, varios, & inconstantes fuisse. Quæ fuit fortasse causa, vt Irenæus lib. 1. c. 26. de istis tractans, hunc tacuerit errorem, dicens, Ebionem non similiter ac Cherintum de Christo sensisse, vnde c. 25. Cherintum, & Carpocratem auctores facit huius erroris. Quod sensit etiam Tertul. lib. de præscriptionib. hæreticor. c. 48. & lib. de carne Christi, c. 18. & lib. de velandis virginib. c. 6. Euseb. li. 3. hist. c. 21. Epiphanius hæref. 27. & 26. Aug. Damasc. & Isidor. in Catalogis hæresum, Theodor. lib. 2. hæreticar. fabular. & Nicephor. lib. 3. hist. c. 3. qui duo postremi Ebionem, alios præcessisse significant. Quod parum refert, constat enim hos hæreticos æquales ferè fuisse. Hunc errorem secutus est postea Theodor. vt constat ex Epiphanius. hæf. 54. Fundamentum eius ferè nullum est, vt videbimus.

Dicendum est ergo primò, B. Virginem non ex viri semine, sed sola Spiritus Sancti virtute, & operatione Christum Dominum concepisse. Est articulus fidei. Et probatur primo ex Euangelio Matth. 1. Inuenta est habens de Spiritu Sancto, & infra, quod in ea natum est, de Spiritu Sancto est, & infra, & non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum, & Luc. 1. Spiritus Sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Quod testimonium Adriani quidam malè interpretantes (vt Aug. refert. lib. 3. contra Maxim. c. 17.) Spiritum Sanctum & virtutem altissimi, tanquam duo diuersa distinguebant, aie-

bantque Spiritum Sanctum disposuisse materiam mundando & sanctificando Virginem, virtutem autem altissimi, id est, diuinam sapietiam, formasse Christi corpus, quæ expositio, quamuis præsentia intentioni nihil obstat, & in aliquo sensu sit probabilis (vt videbimus inferius. q. 32. artic. 1.) tamen in sensu ab illo hæretico intento, scilicet, vt opera Trinitatis diuideret, & Spiritum Sanctum negaret Christi corpus fabricasse, hæretica est, quia & ex errore circa mysterium Trinitatis procedit, & testimonio Matthæi repugnat.

Secundò, probatur conclusio ex veteri testamento, in quo locus illustrior est ille Isai. 7. Ecce Virgo concipiet, quem in sequenti sæc. fusius tractabimus, nunc alijs vtetur minus quidem apertis: ad veritatem tamen confirmandam sufficientibus, adiuncta præsertim Patrum expositione. Primus sit Genes. 3. vbi Christus dicitur, semen mulieris, nulla viri mentione facta, quod ponderauit Irenæus. lib. 4. c. 78. Cyprian. lib. 2. ad Quirin. ca. 9. sic etiam Tertul. lib. 3. contra Marcion. cap. 20. & Augustin. exponens promissionem illam Psalm. 131. de fructu ventris tui ponam super sedem tuam, ponderant, dictum esse de ventre, & non de femore, quia Christi conceptio ex femina, & non ex viro futura erat. Quod etiam indicauit Irenæus, lib. 3. cap. 18. Secundus sit ex lege lata Leuit. 12. Mulier, quæ suscepto semine, &c. nam quia futura erat mulier, quæ absque semine conciperet, ne sub illa lege comprehenderetur, addita est illa particula, quæ suscepto semine, vt notarunt Origen. homil. 8. in Leuitic. Basil. Mai. 7. Theophyl. & Bed. Luc. 2. Euseb. Emili. Bernar. & Laurent. Iustiman. concionib. de Purificatione. Tertius sit ex Isai. 53. Ascendet sicut virgultum coram eo, & sicut radix de terra sitiente, veraque enim similitudine hoc mysterium explicatum est. Nam sicut virgultum, seu ramus ex sola arbore oritur absque alterius seminis commistione: ita Christus ex Virgine, vt notauit Origen. hom. 17. in Genes. dicitur etiam virgineus vterus, terra sitiens, quia, nullo humano semine sedatus, aut humectatus est, vt exposuit Hieron. qui notat, Aquilam vertisse de terra inuiua, vt mirabilem Virginis Conceptionem apertius exprimeret, quamquam alij exponant, Christum comparari virgulto ex sitienti terra ascendenti, ad significandum Christi ortum pauperem & in externa specie vilem, & miserum. Qui sensus sumi potest ex Tertul. libro. contra Iudeos, cap. 14. & lib. 3. contra Marcionem cap. 7. & 17. & non est contemnendus, est enim egregius, & illi fauet multum translatio Septuag. interpret. quæ in noua editione sic habet, Annuntiavimus, quasi parvulum in conspectu eius, & quasi radicem in terra sitienti. Prior tamè pulchra etiam est, & optimè literæ quadrat. Quartus sit ex Isai. 19. Ascendet Dominus super nubem leuem, id est, nullo humano semine pregrauatam, vt Cyrill. & Hieronym. inquirunt, quamuis tropologicum esse sensum fateantur, eum tamen maximè probat Ambrosius de institut. Virginis. c. 13. & Anselm. Matth. 2. Quintò, addere possumus illud Ierem. 31. Nouum creauit Dominus super terram, semina iocundabit virum. Vtutur enim creationis nomine, vt solum Deum ostendat esse authorem Conceptionis, quam vocat quiddam nouum, quia non vñtato modo, & operatur viri futura erat. Sic Hieronymus ibi, & Cyprianus sermone de Natiuitate, Augustinus sermone 9. de tempore, Bernardus homil. 2. in Mssus est. Sextò, Danielis secundo dicitur Christus, lapis abscessus de monte sine manibus, id est, de virgine sine hominis opera, Ita Irenæus lib. 3. cap. 28. Augustin. tractat. 9. in Ioan. & tract. 1. in primam Canonicam Ioannis, Hieronym. ibi, & Epist. 22. de custodia virginitatis, vbi aduertit, manus accipi pro opere nuptiarum, iuxta illud Cantico. secundo, leua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me, & Epistola. 75. contra Vigilantium refert horrendam blasphemiam illius Hæretici, qui montem illum

Maria in
Scripturis
manifestè
significata.

Isai. 7.

Genes. 3.
Irenæus.
Cyprianus.
Tertul.
August.
Ps. 131.

Leuit. 12.

Orig.
Basil.
Theophyl.

Bedæ.
Euseb.
Bernard.
Laur. Lusti.
Isai. 53.
Orig.

Hier.

Tertul.

Isai. 19.

Cyrr.
Hier.
Ambrosius.

Ierem. 31.

Hier.

Cyp.

August.

Bern.

Dan. 2.

Irenæus.

August.

Hier.

Can. 1.

Luc. 1.

Cedren.
Locus in
templo Salomo-
nis dicitur
Virginitatis.
Ambrosius.
Gregorius.
Gregorius.
Damasius.
Andreas Cretens.

Clemens
Pap.
Epiphanius.

Irenæus.

Tertul.
Eusebius.
Epiphanius.
Augustinus.
Damasius.
Isidorus.
Theodor.
Nicephorus.

Matth. 1.

Luc. 1.

Augustinus.

Virginitas

illum interpretabatur esse dæmonem, cui humana natura per vicia adhæserat. Sed hoc non potest in humanitatem Christi cadere, & ideo dici non potest ex diabolo abscissa, sed ex Virgine sumpta, quæ merito montis nomine significata est, propter suam excellentiam, vt eleganter tractat Greg. lib. 1. Reg. cap. primo. Denique hanc expositionem indicat Iustin. Dialog. contra Thryphon. propemedit. vbi refert, aliquos Gentiles prophetiam illam ad suorum Deorum fabulas accommodasse. Viximo, tandem non prætermittimus locum Prouerb. 36. Tria sunt dissilia mihi, & quantum penitus ignoro: quod explicans subdit, & viam viri in adolescentula, nam licet in vulgata frequētius legatur, in adolescentia, tamē prior lectio interdum in vulgata reperitur, & in Hebræo est vox, Alma, quæ Virginem significat. Et ita esse legendum dicit Nicola. Lyran. qui locum hunc de Christi Conceptione intellexit, quem Iansen. sequitur, & Galatin. lib. septimo, eundem sensum ex Hebræis referens. Adde Ambros. lib. de Salomone, totum hunc locum de Christo intelligentem, etiam in illo Verbo, viam aquila in celo, mysterium Conceptionis Christi pie admodum contemplatum esse.

Tertium Scripturarum argumentum ex huius mysterij figuris confici potest. Prima dicitur fuisse Adam ex terra virginea, solius Dei opera formatus. Ita Cyril. Ierosolymit. Catechesi. 12. post med. Augustin. sermo. 5. de Natiuitate. Ambros. sermo. 37. Adam, inquit, de terra virginea natus est, Christus de matre virgine procreatus, illius maternum solum nondum scissum fuerat, istius maternum secretum, nunquam est concupiscentia violatum, Adam Dei manibus plasmatur è limo, Christus Dei spiritu formatur in vitro. Idem Maxim. homil. 3. de Natiuitate. Irenæ. lib. 3. cap. 31. Basil. l. 7. Secunda fuit Melchisedech, sine patre & sine matre, vt notatur ad Hebr. 7. quia Christus vt Deus non habet matrem, & vt homo patre caruit. Ita Lactant. lib. 4. cap. 12. 13. 14. & supra q. 22. plura in hanc rem adduxi. Tertia est, virga Aaron, quæ floruit, Numer. 17. Ita Augustin. sermo. 18. de tempore, Bernard. homil. 2. in Missus est. Quarta est lex digito Dei scripta in tabulis, Deuter. 9. Ita Augustin. supra. Quinta ex eodem est, panis quem in eremo terra produxit, cuius semen in terram arator nullus induxit. Exod. 16. Sexta vellus Gedeonis plenum rōre caelesti vniuersam terram irrigans, Iudic. 6. vnde Psal. 71. descendet sicut pluuia in vellus. Ita Ambros. sermo. 15. Bernard. homil. 2. in Missus est. Septima. Rubus ardens incombustus Exod. 3. vt bene Gregor. Nyss. in vita Moysis fol. 7. & late Bernard. in sermo. Signum magnum, & optime Origen. Homi. 1. in varia loca, vbi alia congerit. Octaua, omnes mulieres steriles, quæ miraculosè conceperunt, mysterium hoc adumbrasse affirmat Chrysost. homil. 39. in Genes.

Quartum argumentum est ab Ecclesiæ autoritate, & traditione. Omnia enim concilia, quæ de Incarnatione differunt, hoc in primis supponunt, & definiunt, vt in Concil. Ephes. Chalced. quinta & sexta Synodis, Concilij Toletanis, 1. 6. & 11. & in alijs passim videre licet. Ex Patribus vero, quæ adduximus, satis esse possent: sed præterea designabimus, nonnulla præclariora loca, vt est ille Nazian. orat. 51. quæ est Epist. prima ad Cledonium, dicentis: Si quis Christum per Virginem tanquam per canalē fluxisse, non autem in ea diuino modo, quia absque opera viri, humano, quia iuxta parienti consuetudinem, formatum esse dixerit, atheus est, & Aug. Epist. 3. ad quam ipse lectorem mittit in Enchirid. c. 34. Fulgent. lib. de Incarnatione & Grat. cap. 6. Ignat. epistolis ad Magnesianos, & Smyrnenes. Clemens. lib. 3. constituit. cap. 36. Ambros. de inuit. Virg. c. 14. Hilar. lib. 10. de Trinitate. vbi dicit, vocari Christum, primæ ad Corinth. 15. hominem caelestem, propter Conceptionem ex Spiritu Sancto, optime Tertullianus in Apologet. c. 21.

Fr. Suarez. Tom. 2.

Quinto, vt hoc mysterium suadeant, & credibilem faciant, vtuntur Sancti varijs exemplis ab ipsis naturalibus rebus petitis. Euodius Epistol. 3. ad Augustin. quæ habetur in fine secundi tomi operum August. vtitur exemplo vermis, qui ex ligno, ex quo coalescit sine sexus commistione generatur, & accommodat illud Psalm. Ego sum vermis, & non homo, Et similia exempla animalium, quæ sine commistione generantur, congerit Lactant. lib. 4. cap. 12. & Ambros. libro. 5. Hexameron, cap. 20. specialiter vtitur vulturis exemplo, dicens. Quid autem, qui nostra solent ridere mysteria, cum audiunt, quod Virgo generauit? nunc aduertimus, quod Dominus ex ipsa natura plurimæ exempla ante pramissi, quibus suscepta Incarnatio decorem probaret, & asrueret veritatem? & similia ferè verba habet Basil. homil. 8. Hexameron satis post med. circa illa verba, educant aqua reptile, & in cap. 7. l. 1. Augustin. libro de bono coniugali, cap. 2. & lib. 3. de mirabilib. sacre Scripturæ, c. 2.

Sexto, adducuntur rationes, & coniecturæ: potissima autem ratio, & à priori est Dei voluntas, & omnipotentia, cui non erit impossibile omne verbum, vt Angelus dixit: & ostendi facile potest: tum ex alijs Dei operibus: tum quia nulla in hoc apparere potest contradictio, aut repugnantia. Congruentia autem sunt. Prima, ne Christus, vel eius humanitas ex vi Conceptionis esset originali culpæ obnoxia. Idem præter dignitatem personæ suæ, parumque consentaneum Redemptionis muneri fuisset. Ita Augustin. lib. 3. de peccat. merit. capit. 12. Fulgent. de Incarnatione. & Grat. c. 4. D. Thom. hic. Dixit autem (Christus, vel eius humanitas) quia (vt tractat Ansel. lib. 2. cur Deus homo cap. 16.) quatenus Christus significat Deum hominem, quacunque ratione conciperetur, non potuisset originale peccatum contrahere, quia hoc ipso, quod conceptio terminaretur ad diuinam personam, ab illa sanctificaretur, omnisque macula peccati excluderetur. Hoc tamen esset ratione vnionis, qua non obstante si Conceptio esset ex semine viri, considerata vi ipsius, & conditione illius humanitatis, vt intelligitur prius natura formata, quam vnita Verbo, de se esset obnoxia originali culpæ, & ideo non decuit humanitatem à Verbo assumendam per huiusmodi Conceptionem existere, sed per aliam, quæ ab influxu originalis culpæ prorsus esset aliena, vt eleganter Anselmus prosequitur lib. de conceptu Virginali à cap. 11. vsque ad 18. Secundo, quia decuit Dei filium non humano, sed quasi diuino semine, id est Spiritu sancto concipi. Ita S. Maximus, serm. 3. de Natiuit. Dornini, & Tertul. lib. de carne Christi. cap. 12. Damascen. etiam lib. 3. c. 2. & Chrysost. homil. 1. imperfecti in Matth. dicunt Spiritum Sanctum in Conceptione Christi fuisse loco seminis: & D. Tho. infra, quæsti. 32. art. 2. Qui tamen modus loquendi non placet Hieronymo, Epistol. 17. ad Damascum de explanatione symb. tomo 9. (si tamen illius est,) cuius sententia vera est, loquendo de semine propriè, vel vt est quid decisum ex substantia personæ operantis, vel vt habere potest rationem causæ materialis. Alij vero Patres loquuntur de semine tantum, quoad vim effectiuam, quam dicunt in hac Conceptione per Spiritum Sanctum suppleri debuisset. Tertiam coniecturam posuit author imperfecti in Matth. homil. 1. in verbis, Neque enim dignum erat vt vnigenitus Dei, non propter se, sed propter hominem nascens, more nasceretur humano, homo enim in carne nascitur, vt corruptioni subiaceat: Christus autem natus est, vt sanes corruptionem. Sicut ergo non est consequens, vt corruptibilis homo ex incorruptibilitate virginitatis nascatur, sic non erat consequens, vt filius Dei, qui deo nascebatur vt corruptibilitatem sanaret, ex corruptione coniugij nasceretur. Quarta esse potest, quia decuit, vt sicut mulier ex solo viro facta erat: ita vir aliquis ex sola muliere procrearetur. Ita Cyril. Ierosol. catech. c. 12. propriè

E 2

12. propriè

Damas.
D. Thom.

2. propriè finem, & Damascen. lib. 4. c. 15. Alias rationes proposuit hic D. Tho. satis congruentes, & probabiles, quæ in eo legi possunt, & quæ ab eodem asferuntur infra q. 31. art. 4.

Obiectio.

Contra hanc conclusionem, (præter primum & secundum argumentum D. Tho. in art. 1. quæ contra illam directè procedunt, & ab illo sufficientissimè soluuntur) nihil video ex Scripturis obijci posse: ex ratione vero obijcitur, quia sequitur Conceptionem Christi, non fuisse naturalem: sed supernaturalem, consequens autè, præter quam quod repugnat

Ambros.

Ambrosio, libr. de Incarn. Dom. Sacramento. cap. 6. videtur plane falsum, quia alias Christus non fuisset vere conceptus humana conceptione. Respondetur, potius Ambrosium in illo loco aperte docere supra naturam fuisse, Virginem concipere sine femine viri, & ceteri sancti hoc ponunt inter magna Dei miracula. Præsertim Eutychi. Pap. ep. 1. & Ansel. dicto libr. de conceptu Virginali, & Isai. 7. vt singulare ac diuinum signum ponitur, *Ecce Virgo concipiet*: & Angelus Luc. 1. vt notaret hoc esse diuinæ omnipotentiae opus, dixit, *quia non erit impossibile apud Deum omne verbum*. Et ratio est manifesta, quia principium, & modus illius Conceptionis supra naturam fuerunt, quamquam terminus illius Conceptionis, & materia, ex qua perfectæ fuit, naturalia fuerint. Et hoc modo ait Ambros. multa in illa Conceptione fuisse secundum naturam, quia scilicet corpus per illam formatum naturale fuit, & dispositiones habuit humano corpori connaturales, & in vtero matris naturali modo incepit esse, & nutriri, & eodem sensu vere fuit Christus conceptus humana conceptione quoad materiam, & terminum, non quoad modum, & principium efficiens, vt dictum est, & ex ijs magis explicata manent, quæ D. Thom. docet ad quartum, & quintum eiusdem articuli primi, quæ ad hanc etiam conclusionem pertinent.

Responsio.

Eutychia.
Papa.
Isai. 7.
Luc. 1.

Ex his dico secundo, Beatam Virginem concipiendo filium non amisisse virginitatem suam, nec vllam libidinis voluptatem sensisse: hæc conclusio est etiam articulus fidei, & continetur in symbolo, & in Scripturis, ac patribus supra citatis. Et sequitur ex præcedenti: non enim erat Spiritui Sancto necessarium Virginali claustrum rumpere, vt opus suum posset perficere, quia non operatur corporeo organo, & substantia, ac virtus eius intime est vbique præsens, vt ibi operari possit sine vlla interiacentis corporis diuisione. Deinde, non decebat Spiritum Sanctum huiusmodi effectum sine vlla causa, vel vtilitate operari, nec motum aliquem indecentem, aut concupiscentiam excitare, quin potius ipso obumbrante, originalis peccati incendium extinctum est, vt Cyprian. dixit serm. de Natiuit. & Bernard. latè in sermonibus super Missus est.

D. Thom.

Cyprian.
Bernard.

Solent vero occasione hac scholastici interrogare, vtum naturaliter possit Virgo concipere. De qua re videri potest D. Tho. quodlib. 6. artic. 18. Richard. in 2. d. 20. & Marfil. quæst. 13. Abulens. opusculo circa illa verba Isai. 7. *Ecce Virgo concipiet*. Mihi enim non est in animo rem ab instituto alienam disputare. Illud enim certissimum est, sine virili semine, non posse naturaliter humanam perfici Conceptionem, quia femina, vel nullam, vel insufficientem habet vim humanæ generationis effectricem.

D. Thom.
Richardus.
Marfil.
Abulens.

Ex hac veto conclusione simul cum præcedenti, colligo cum Bernardo in sermone. *Signum magnum. Illud molestissimum radium, quo omnes grauidæ laborare noscuntur, solam illam non sensisse, quæ sola sine voluptate concepit*. Quod eleganter prius docuerat Aug. serm. 11. de Natiuit. dicens, *plena sunt viscera, & nullum nouit virginis conscientia, cum esset grauida, salubri leuitate plaudat, lumen enim quod intra se habebat, pondus habere non poterat*. Quæ verba vsurpauit etiam Fulgen. sermo. de Laudib. Virg.

Bernard.

August.

Fulgent.
Obiectio.

Contra hanc vero secundam conclusionem pro-

A cedit tertium argumentum D. Thomæ fundatum D. Thomæ.

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam virginem fuisse Ecclesia tradit, dicitur, *mulier quædam Martha nomine excepit illam in domum suam*, imo eandem esse mulierem illam, quam Dominus à fluxu sanguinis sanauit, opinatur Ambros. libr. de Salomone c. 5. ita etiam Genes. 2. & 3. Eva statim ac formata est, cum adhuc virgo esset, *mulier appellatur*, vt notauit Aug. lib. de fide contra Manich. c. 22. & serm. 63. de verbis Domini. Hieron. contra Eluidium. Optimè Orig. homil. 8. in Leuit. Vbi præterea aduertit, nomen *mulieris*, esse posse nomen ætatis, sicut *vir* non solum significat masculinum sexum, sed interdum connotat maturiorem ætatem, quæ pubertatis annos excedat: sic, inquit, *mulier significat feminam profectæ ætatis, iam ad matrimonium habilem*. Quod notauit etiam Cyril. lib. 8. in Leuit. in principio, & patet ex Genes. 24. *Si noluerit mulier sequi me, &c.* cum tamen illa sine dubio virgo futura esset, apta vero ad nuptias. Et hoc modo intelligi potest, quod Tertull. supra dicit, Mariam vocari *mulierem*, propter desponsationem cum Ioseph, & quod ait Augusti. vocari *mulierem*, propter filij Conceptionem. Addodenique fortasse alluisse Paulum ad locum Genes. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem*, vt significaret. B. Virginem esse illam expectatam mulierem, quæ salutem mundo erat allatura: ac propterea singulariter, & per antonomasiam mulier appellari potest, vt supra etiam disp. 1. sect. 1. notatum est.

Tertull.
Ambros.
Augustin.
Cyprian.
Irenæus.Luc. 1.
Tertull.
Luc. 10.Ambros.
Gen. 2 & 3.August.
Hieronymus.
Orig.Cyril.
Genes. 24.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Ambros.
Ildesons.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

August.

Genes. 3.

Tertull.

SECTIO II.

Virum Beata Maria filium pariendo, virginitatem amisit.

Primus error in hac quæstione fuit Beatam Virginem, quamuis in Conceptione filij virgo permanferit, in partu tamen virginitatem amisisse. Ita sentit Iouinian. Quamquam enim Hieronym. libris contra illum, hunc eius lapsum tacuerit; Augustin. tamen illius meminit libr. de hæresib. cap. 82. & lib. 1. contra Iulian. fere in principio, vbi dicit hunc hæreticum ita sensisse, *Ne Christum cum Manichæi phantasma crederemus, si matris incorrupta virginitate diceremus exortum*. Et eiusdem erroris, tacito nomine Iouiniani, meminit Ambros. epist. 81. ex epistola tamen 80. quæ est Syrici ad Ambros. & ex Ildesonsi lib. de Virgin. Mar. c. 1. satis colligitur eundem Iouinianum fuisse huius hæresis authorem. Quem postea secuti sunt in Germania hæretici dicti Lolhardi, quorum dux fuit Gualterus, vt Trithemius refert in chronico, anno millesimo trecentesimo decimo quinto. Et Sander. libro. 7. de visib. monar. hæres. 163. vbi dicit. Protestantes hoc tempore idem sentire. Vnde hæres. 87. & 219. refert Buccerum, & Molinæum in eandem incidisse. Possunt in huius hæresis fauorem citari quædam dicta Patrum, quæ in sequentibus exponemus.

Secunda sententia hic referri potest ex Durando, qui

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam virginem fuisse Ecclesia tradit, dicitur, *mulier quædam Martha nomine excepit illam in domum suam*, imo eandem esse mulierem illam, quam Dominus à fluxu sanguinis sanauit, opinatur Ambros. libr. de Salomone c. 5. ita etiam Genes. 2. & 3. Eva statim ac formata est, cum adhuc virgo esset, *mulier appellatur*, vt notauit Aug. lib. de fide contra Manich. c. 22. & serm. 63. de verbis Domini. Hieron. contra Eluidium. Optimè Orig. homil. 8. in Leuit. Vbi præterea aduertit, nomen *mulieris*, esse posse nomen ætatis, sicut *vir* non solum significat masculinum sexum, sed interdum connotat maturiorem ætatem, quæ pubertatis annos excedat: sic, inquit, *mulier significat feminam profectæ ætatis, iam ad matrimonium habilem*. Quod notauit etiam Cyril. lib. 8. in Leuit. in principio, & patet ex Genes. 24. *Si noluerit mulier sequi me, &c.* cum tamen illa sine dubio virgo futura esset, apta vero ad nuptias. Et hoc modo intelligi potest, quod Tertull. supra dicit, Mariam vocari *mulierem*, propter desponsationem cum Ioseph, & quod ait Augusti. vocari *mulierem*, propter filij Conceptionem. Addodenique fortasse alluisse Paulum ad locum Genes. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem*, vt significaret. B. Virginem esse illam expectatam mulierem, quæ salutem mundo erat allatura: ac propterea singulariter, & per antonomasiam mulier appellari potest, vt supra etiam disp. 1. sect. 1. notatum est.

Secunda sententia hic referri potest ex Durando, qui

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam virginem fuisse Ecclesia tradit, dicitur, *mulier quædam Martha nomine excepit illam in domum suam*, imo eandem esse mulierem illam, quam Dominus à fluxu sanguinis sanauit, opinatur Ambros. libr. de Salomone c. 5. ita etiam Genes. 2. & 3. Eva statim ac formata est, cum adhuc virgo esset, *mulier appellatur*, vt notauit Aug. lib. de fide contra Manich. c. 22. & serm. 63. de verbis Domini. Hieron. contra Eluidium. Optimè Orig. homil. 8. in Leuit. Vbi præterea aduertit, nomen *mulieris*, esse posse nomen ætatis, sicut *vir* non solum significat masculinum sexum, sed interdum connotat maturiorem ætatem, quæ pubertatis annos excedat: sic, inquit, *mulier significat feminam profectæ ætatis, iam ad matrimonium habilem*. Quod notauit etiam Cyril. lib. 8. in Leuit. in principio, & patet ex Genes. 24. *Si noluerit mulier sequi me, &c.* cum tamen illa sine dubio virgo futura esset, apta vero ad nuptias. Et hoc modo intelligi potest, quod Tertull. supra dicit, Mariam vocari *mulierem*, propter desponsationem cum Ioseph, & quod ait Augusti. vocari *mulierem*, propter filij Conceptionem. Addodenique fortasse alluisse Paulum ad locum Genes. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem*, vt significaret. B. Virginem esse illam expectatam mulierem, quæ salutem mundo erat allatura: ac propterea singulariter, & per antonomasiam mulier appellari potest, vt supra etiam disp. 1. sect. 1. notatum est.

Secunda sententia hic referri potest ex Durando, qui

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam virginem fuisse Ecclesia tradit, dicitur, *mulier quædam Martha nomine excepit illam in domum suam*, imo eandem esse mulierem illam, quam Dominus à fluxu sanguinis sanauit, opinatur Ambros. libr. de Salomone c. 5. ita etiam Genes. 2. & 3. Eva statim ac formata est, cum adhuc virgo esset, *mulier appellatur*, vt notauit Aug. lib. de fide contra Manich. c. 22. & serm. 63. de verbis Domini. Hieron. contra Eluidium. Optimè Orig. homil. 8. in Leuit. Vbi præterea aduertit, nomen *mulieris*, esse posse nomen ætatis, sicut *vir* non solum significat masculinum sexum, sed interdum connotat maturiorem ætatem, quæ pubertatis annos excedat: sic, inquit, *mulier significat feminam profectæ ætatis, iam ad matrimonium habilem*. Quod notauit etiam Cyril. lib. 8. in Leuit. in principio, & patet ex Genes. 24. *Si noluerit mulier sequi me, &c.* cum tamen illa sine dubio virgo futura esset, apta vero ad nuptias. Et hoc modo intelligi potest, quod Tertull. supra dicit, Mariam vocari *mulierem*, propter desponsationem cum Ioseph, & quod ait Augusti. vocari *mulierem*, propter filij Conceptionem. Addodenique fortasse alluisse Paulum ad locum Genes. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem*, vt significaret. B. Virginem esse illam expectatam mulierem, quæ salutem mundo erat allatura: ac propterea singulariter, & per antonomasiam mulier appellari potest, vt supra etiam disp. 1. sect. 1. notatum est.

Secunda sententia hic referri potest ex Durando, qui

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam virginem fuisse Ecclesia tradit, dicitur, *mulier quædam Martha nomine excepit illam in domum suam*, imo eandem esse mulierem illam, quam Dominus à fluxu sanguinis sanauit, opinatur Ambros. libr. de Salomone c. 5. ita etiam Genes. 2. & 3. Eva statim ac formata est, cum adhuc virgo esset, *mulier appellatur*, vt notauit Aug. lib. de fide contra Manich. c. 22. & serm. 63. de verbis Domini. Hieron. contra Eluidium. Optimè Orig. homil. 8. in Leuit. Vbi præterea aduertit, nomen *mulieris*, esse posse nomen ætatis, sicut *vir* non solum significat masculinum sexum, sed interdum connotat maturiorem ætatem, quæ pubertatis annos excedat: sic, inquit, *mulier significat feminam profectæ ætatis, iam ad matrimonium habilem*. Quod notauit etiam Cyril. lib. 8. in Leuit. in principio, & patet ex Genes. 24. *Si noluerit mulier sequi me, &c.* cum tamen illa sine dubio virgo futura esset, apta vero ad nuptias. Et hoc modo intelligi potest, quod Tertull. supra dicit, Mariam vocari *mulierem*, propter desponsationem cum Ioseph, & quod ait Augusti. vocari *mulierem*, propter filij Conceptionem. Addodenique fortasse alluisse Paulum ad locum Genes. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem*, vt significaret. B. Virginem esse illam expectatam mulierem, quæ salutem mundo erat allatura: ac propterea singulariter, & per antonomasiam mulier appellari potest, vt supra etiam disp. 1. sect. 1. notatum est.

Secunda sententia hic referri potest ex Durando, qui

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam virginem fuisse Ecclesia tradit, dicitur, *mulier quædam Martha nomine excepit illam in domum suam*, imo eandem esse mulierem illam, quam Dominus à fluxu sanguinis sanauit, opinatur Ambros. libr. de Salomone c. 5. ita etiam Genes. 2. & 3. Eva statim ac formata est, cum adhuc virgo esset, *mulier appellatur*, vt notauit Aug. lib. de fide contra Manich. c. 22. & serm. 63. de verbis Domini. Hieron. contra Eluidium. Optimè Orig. homil. 8. in Leuit. Vbi præterea aduertit, nomen *mulieris*, esse posse nomen ætatis, sicut *vir* non solum significat masculinum sexum, sed interdum connotat maturiorem ætatem, quæ pubertatis annos excedat: sic, inquit, *mulier significat feminam profectæ ætatis, iam ad matrimonium habilem*. Quod notauit etiam Cyril. lib. 8. in Leuit. in principio, & patet ex Genes. 24. *Si noluerit mulier sequi me, &c.* cum tamen illa sine dubio virgo futura esset, apta vero ad nuptias. Et hoc modo intelligi potest, quod Tertull. supra dicit, Mariam vocari *mulierem*, propter desponsationem cum Ioseph, & quod ait Augusti. vocari *mulierem*, propter filij Conceptionem. Addodenique fortasse alluisse Paulum ad locum Genes. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem*, vt significaret. B. Virginem esse illam expectatam mulierem, quæ salutem mundo erat allatura: ac propterea singulariter, & per antonomasiam mulier appellari potest, vt supra etiam disp. 1. sect. 1. notatum est.

Secunda sententia hic referri potest ex Durando, qui

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam virginem fuisse Ecclesia tradit, dicitur, *mulier quædam Martha nomine excepit illam in domum suam*, imo eandem esse mulierem illam, quam Dominus à fluxu sanguinis sanauit, opinatur Ambros. libr. de Salomone c. 5. ita etiam Genes. 2. & 3. Eva statim ac formata est, cum adhuc virgo esset, *mulier appellatur*, vt notauit Aug. lib. de fide contra Manich. c. 22. & serm. 63. de verbis Domini. Hieron. contra Eluidium. Optimè Orig. homil. 8. in Leuit. Vbi præterea aduertit, nomen *mulieris*, esse posse nomen ætatis, sicut *vir* non solum significat masculinum sexum, sed interdum connotat maturiorem ætatem, quæ pubertatis annos excedat: sic, inquit, *mulier significat feminam profectæ ætatis, iam ad matrimonium habilem*. Quod notauit etiam Cyril. lib. 8. in Leuit. in principio, & patet ex Genes. 24. *Si noluerit mulier sequi me, &c.* cum tamen illa sine dubio virgo futura esset, apta vero ad nuptias. Et hoc modo intelligi potest, quod Tertull. supra dicit, Mariam vocari *mulierem*, propter desponsationem cum Ioseph, & quod ait Augusti. vocari *mulierem*, propter filij Conceptionem. Addodenique fortasse alluisse Paulum ad locum Genes. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem*, vt significaret. B. Virginem esse illam expectatam mulierem, quæ salutem mundo erat allatura: ac propterea singulariter, & per antonomasiam mulier appellari potest, vt supra etiam disp. 1. sect. 1. notatum est.

Secunda sententia hic referri potest ex Durando, qui

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam virginem fuisse Ecclesia tradit, dicitur, *mulier quædam Martha nomine excepit illam in domum suam*, imo eandem esse mulierem illam, quam Dominus à fluxu sanguinis sanauit, opinatur Ambros. libr. de Salomone c. 5. ita etiam Genes. 2. & 3. Eva statim ac formata est, cum adhuc virgo esset, *mulier appellatur*, vt notauit Aug. lib. de fide contra Manich. c. 22. & serm. 63. de verbis Domini. Hieron. contra Eluidium. Optimè Orig. homil. 8. in Leuit. Vbi præterea aduertit, nomen *mulieris*, esse posse nomen ætatis, sicut *vir* non solum significat masculinum sexum, sed interdum connotat maturiorem ætatem, quæ pubertatis annos excedat: sic, inquit, *mulier significat feminam profectæ ætatis, iam ad matrimonium habilem*. Quod notauit etiam Cyril. lib. 8. in Leuit. in principio, & patet ex Genes. 24. *Si noluerit mulier sequi me, &c.* cum tamen illa sine dubio virgo futura esset, apta vero ad nuptias. Et hoc modo intelligi potest, quod Tertull. supra dicit, Mariam vocari *mulierem*, propter desponsationem cum Ioseph, & quod ait Augusti. vocari *mulierem*, propter filij Conceptionem. Addodenique fortasse alluisse Paulum ad locum Genes. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem*, vt significaret. B. Virginem esse illam expectatam mulierem, quæ salutem mundo erat allatura: ac propterea singulariter, & per antonomasiam mulier appellari potest, vt supra etiam disp. 1. sect. 1. notatum est.

Secunda sententia hic referri potest ex Durando, qui

in verbis Pauli ad Galat. 4. *misit Deus filium suum factum ex muliere*: factum enim perinde dictum est ac conceptum, vt notauit Tertull. libr. de velandis virginib. c. 6. & Ambros. lib. 1. de fide, c. 6. dicens, *esse factum ex muliere per carnis susceptionem*. Idem sermone quinto in Psal. 118. August. libr. 23. contra Faust. c. 7. Alij vero Patres legunt *natum de muliere*, vt Cyprian. lib. 2. ad Quirin. c. 8. & Iren. lib. 3. c. 18. quod tantundem valet, præsertim si ad Natiuitatem in vtero referatur: quanquam eadem difficultas sit de Natiuitate ex vtero, quia (vt dicemus) etiam illa fuit ex virgine. Respondetur cum D. Tho. non nomen mulieris, non esse nomen corruptionis, sed sexus. Vnde Angelus Luc. 1. ad Mariam ingressus, antequam conciperet, eam tacite mulierem vocat, dicens, *Benedicta tu in mulieribus*, seu *inter mulieres*, vt legit, & notat Tertull. supra, & idem notari potest in similib. verbis Elisabeth, Luc. 1. sic etiam Luc. 10. de Martha, quam

qui cum recte de Virginitate Mariæ sentit, quia tamen putat fieri non posse, ut duo corpora sese in vno loco penetrarent, dicit, fieri potuisse in corpore sanctissimæ Virginis, ut parere posset, partum, & naturalium viarum dilationem sine ruptione tamen aliqua, vel diuisione, sicut Augustin. lib. 14. de Ciuit. cap. 26. & D. Tho. 1. p. q. 98. art. 2. ad 4. existimant, futuram fuisse hominum natiuitatem in statu innocentia, si duraret. Et hanc Durandi opinionem Palud. disti. 44. q. 3. art. 3. probabilem existimat, licet contrariam ut tutiorem amplectatur. Ut veritatem definiamus supponendum est B. Virginem verè, ac propriè peperisse Christum, quod infra q. 53. constituendum est.

Dicendum igitur est primò, B. Virgo pariendo filium, Virginitatem non perdidit, sed integerrima, prorsusque incohtaminata permansit. Probatur primò, vñico Scripturæ testimonio, aliud enim in sequentem sectionem omittimus. Isaiæ igitur 7. dicitur, *Ecce Virgo concipiet, & pariet*. Ex quibus verbis mysterium hoc confirmant Patres omnes Græci, & Latini. Irenæ. li. 3. contra hæres. c. 9. 18. 21. 24. 26. & lib. 4. c. 40. Iustin. in Dialog. contra Tryphon. longè post initium. Euseb. lib. 7. de demonstra. ca. 2. & lib. 5. hist. c. 8. Epiphani. hæres. 30. prope finem, & hæres. 77. in Epistola Athanasij ad Epictetum, quam ibi refert. Gregor. Nyss. orat. in sanctam Christ. Natiuit. circa princip. Basil. homil. 25. de humana Christi generatione, & in 7. caput Isai. Tertul. libr. contra Iudæos c. 9. & lib. de carne Christi. c. 23. in fine, & lib. 3. contra Marcio c. 3. Cyprian. lib. 2. contra Iudæos. c. 9. Rufinus in exposit. symbol. Optimè Hieron. Isai. 7. & lib. 1. contra Iovin. circa med. Ambr. dicta Epist. 31. Aug. serm. 2. & 4. de Natiuit.

Duobus tamen modis eludi potest hoc testimonium, primò negando cum Hebræis prophetiam illam dictam esse de Christo: tùm, quia neque Emanuel appellatus est: tùm etiam quia neque infans putauit contra Regem Assyriorum, nec accepit virtutem Damasci, aut spolia Samaritæ, quæ omnia ibi prædicantur. Quod si illis obiciatur, quia nullus alius natus est de Virgine. Respondent concedendo: negant tamen ibi esse legendum virginem parituram, sed puellam, siue adolefcentulam, quam significare dicunt Hebræicam vocem *Alma*, ibi positam. Vnde ipsi ad Ezechiam, & matrem eius prophetiam accommodant. Sed primò, euidenter constat accommodationem hanc stare non posse, quia Ezechias, ut minimum nouem annis prius natus erat: quàm hoc Isaias prædiceret, ut ibi Hieronym. ostendit. Secundo, vox, *Alma*, in alijs locis Scripturæ virginem significat. nam Genes. 24. Rebecca, *Alma*, dicitur ante desponsationem, vbi Latinus interpres rectè vertit virginem, neque altera significatio in Scriptura inuenitur. Imò ait Hieronymus significare hanc vocem specialiter virginem iam nuptui aptam, id est, quæ ad conuenientem ætatem iam peruenit. Dicitur etiam significare virginem absconditam. Sunt quoque, qui dicant vocem, *Alma*, absq; aspiratione scriptam, virginem nubilem significare, tamen cum aspiratione, prout hoc loco est in Hebræo, eam, quæ virgo semper manet significare. Adde Septuaginta interpretes, & Chaldaicam paraphrasim, virginem, vertisse. Tertio, nisi ita exponatur, friuolum est, & nullius momenti signum, quod attulit Propheta. Quale enim signum, aut quàm admirabile prodigium est, quod adolefcentula corrupta filium pariat? Quarto, Hebræorum coniectura illos potius conuincunt, quis enim vnquam fuit Emmanuel præter Christum? qui verè fuit, & appellatus est, *Nobiscum Deus*. Propheta enim rem potius, & sensum, quàm materialem vocis appellationem contemplantur. Quis etiam infans Damascum, & Syriam debellauit præter Christum? non quidem iuxta corticem literæ, quæ sine

Fr. Suarez, Tom. 2.

A spiritu occidit, & in nullo homine reperitur impleta (ut bene Tertullianus notat) sed metaphorico sensu, quamuis literam intento, mundum, infernum, & vniuersam dæmonis potestatem, in verbis illis intelligendo.

Secunda euasio est Hæreticorum (quibus Erasmus fauet) dicunt enim, cum virgo paritura dicitur, non oportet intelligi componendo, sed diuidendo, nam, quæ fuit virgo, pariet, non quod virginitatem partu retineat. Propter quod etiam Iansen. in concordia Euangelica, cap. 5. dicit, ex folijs verbis Isaiæ conuinci satis Virginem parituram permanendo virginem. Sed in primis (si hæc verba quoad partum in sensu diuiso interpretantur) etiam quoad Conceptionem erunt eodem sensu intelligenda, quia eodem contextu dicitur, *Ecce Virgo concipiet, & pariet*: consequens est absurdum, (ut argumentum supra indicatum conuincit.) Nam quale signum, vel prodigium esset, ut, quæ fuit Virgo, conciperet, & pareret? quo argumento sæpe vtuntur Sancti supra citati. Secundo, ita exposuit hunc locum Matthæus, cap. 1. dicens. *Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur, quod dictum est à Domino per Prophetam dīcentem, ecce virgo in vtero habebit, & pariet filium*, vbi apertè significat prædictum esse ab Isaiæ, Virginem permanentem integram, concepturam, & parituram. Affert enim hoc testimonium Isaiæ, ut Conceptionem Christi ex Spiritu Sancto confirmet. Vnde multi intelligunt illa non esse verba solius Euangelistæ, sed Angeli loquentis ad Ioseph, & persuadentis miram Virginis Conceptionem. Ita Chrysost. Theophyl. Euthym. Iren. libr. 4. Theophyl. contra hæres. cap. 40. Optimè Ambr. epist. 81. & August. sermon. 14. de Natiuit. quanquam Hieronym. & Anselmus indicent esse verba solius Euangelistæ, quod ad præsentem quæstionem non multum refert.

Secundò, adduci possunt in conclusionis confirmationem nonnullæ exiguris, & alijs obscuris indicij, quibus supra diximus virginitatem Mariæ fuisse adumbratam in veteri testamento. Multa enim non solum de Conceptione, sed etiam de partu tempore procedunt. Accommodari etiam solent verba Psal. 21. *Tu es, qui extraxisti me de ventre*, significatur enim (inquit Cyril Ierosol. Catechesi. 12.) mirabili modo, & diuina virtute de vtero exiuisse. Vnde August. Epist. 120. c. 12. *Quid est, inquit, tu es, qui extraxisti me de ventre, si ad ipsum Iesum de Virgine procreatum refertur? an inde significare voluit partum Virginis seruata virginitate mirabili? ut cum Deus fecisse dicitur, quod illic mirabiliter factum est, nemini incredibile videatur.*

Tertio, traditur hæc veritas à Patribus, & ab Ecclesia definita est. Loca sunt eadem, quæ in præcedenti sectione indicata sunt. Et specialiter videri possunt Leo Pap. Epistol. 10. cap. 21. & serm. 4. & 5. de Natiuit. Hormisd. Pap. in Epist. 1. ad Iustinianum Augustum, cap. 3. Agapetus Pap. Epist. ad Antimum sine Verbi potentia, inquit, nec conciperet Virgo, nec pareret, & sine veritate carnis obuoluta pannis infantia non iaceret. Idem Damasc. lib. 4. c. 14. Theodoret. serm. 10. de providentia.

Hic etiam addi possunt Patres, qui dicunt fuisse in templo locum, in quo virginis separatæ à nuptis orare solebant, & ad eum solitam esse accedere B. Virginem etiam post partum, ut viderelicet in Basil. hom. de humana Christi genera. Gregor. Nyss. in simili hom. Orig. tract. 26. in Math. Cyril. Alex. libr. contra Antropomorphit. cap. 27. Theophyl. Matth. 23 qui dicunt, Zachariam fuisse interfectum à Iudeis quod Mariæ integritatem defenderet.

Quarto, ad gentiliū persuasione, vtuntur Patres testimonijs etiam ex Sybillarum prædictionibus, & historiis Gentium cõsumptis, ut videre licet in Lactantio, lib. 4. diuinar. institut. cap. 6. & 18. Euseb.

Tertul.

Obiectio. Erasmus.

Iansen.

Matth. 1.

Chrysost.

Theophyl.

Euthym.

Irenæ.

Ambr.

August.

Hieronym.

Anselm.

Psal. 21.

Cyrril. Iero.

Augustin.

Leo Pap.

Hormisd.

Papa.

Agapet.

Pap.

Damasc.

Theodoret.

Basil.

Greg. Nyss.

Orig.

Cyrrill.

Alexand.

Theoph.

Lactant.

E 3

Euseb.

Euseb.
Angustin.

Canis.

D. Thom.

Bonauent.
Antonin.
Abulenf.

Ignat.

Cyril.
August.

Proclus Cyz.

Theodorus.
Ancyran.
Leo Papa.

Greg. Naz.

Ambros.

Cyrill. Iero.
solyim.
August.

Euseb. libr. 4. de vita Constantini Augustino libr. 1. de consensu Euangelist. cap. 20. libr. 18. de Ciuit. cap. 23. & oratione contra Iudeos, Paganos, & Arianos, quæ inter opera illius habetur in tomo sexto. Multa etiam congerit latè Canisius, libr. 2. de Beata Maria c. 7. Sed specialiter refert Epiphanius in vita Ieremix, Aegyptios ab illo Propheta didicisse, omnia illorum simulachra fuisse casura eo tempore, quo in Ægyptum ingressura erat cum suo infante Virgo enixa, Deo similis. Nota etiam est historia de lamina aurea tempore Constantini inuenta, in qua scriptum erat. *Christus nascetur ex Virgine*, cuius D. Tho. etiam meminit secunda secunda. qu. 2. artic. 7. ad 3. & alia etiam prodigia, quæ ad eandem veritatem confirmandam Deus operatus est, attigit infra, qu. 36. & Bonauent. tom. 2. opus. tractatu. de quinque festiuitatibus pueri Iesu, cap. 2. D. Antonin. 1. p. historiali. titu. 5. Abulenf. prologo in Genes. c. 7.

Quintò, ratio præcipua est diuina voluntas, quæ supponit hoc non implicare contradictionem, nec censet expedire nunc argumenta Durandi dissoluere, quibus impossibile esse existimat, vt duo corpora locum occupantia in eodem spatio penetratiue existant: tum quod difficilia non sint: tum, quod alijs locis tractantur, & inferius, cum de Christi resurrectione disputabimus, ea breuiter attingemus. Possimus autem huius diuinæ dispositionis congruentes rationes asserere. Prima, quia non decebat Dei Verbum priuare matrè integritate, quam facile seruare poterat, perficere, & consecrare, cum esset Deus. Vnde Ignatius Epist. 13. ad Heronem, decebat, inquit, creatorem non consueto, sed pergrino, & admirando vii partu vt potest omnium opificem, & fere similia verba habet Cyril. libr. 8. contra Iulian. non longe à fine, & Augustinus sermone. 7. de Natiuitate dicit hoc modo fuisse natum, vt cum hominem testaretur partus humanus, & Deum probaret aeterna virginitas. Propter quod Proclus Cyzicenus, homilia de Christi Natiuitate in Conc. Ephes. tom. 6. capite 7. sic argumentatur. Sicut, quæ genuit Virgo non permansit, neque, qui natus est, aliud, quam purus homo extitit. Et eodem modo argumentatur Theodorus Ancyranus, in eodem Concilio. & tom. capite 10. & in appendice 5. capite 2. denique Leo Papa, sermon. 1. de Natiuitate propter hanc causam dixit: Nec damnum credit pudoris, Dei genitrix moriturura, & infra, Merito Virgineæ integritati nihil corruptionis intulit partus saluus, quia custodia fuit pudoris editio veritatis, & sermon. 2. Noua, inquit, natiuitate genitus est natus ex Virgine, sine materne integritatis iniuria, quia futurum hominum Saluatorem talis ortus decebat, qui & in se haberet humana substantie naturam, & humana carnis inquinamenta nesciret, & infra, Non cogitur parentis conditio, sed nascentis arbitrium, quia sic homo natus est, vt volebat, & poterat, & infra. Oportuit inquit, vt primam genitricis integritatem nascenti incorruptio custodiret, & complacitum sibi claustrum pudoris, & sanctitatis hospitium diuini Spiritus virtus infusa seruaret, quæ statuerat delectare rigere, confracta solidare, & superandis carnis illecebris multiplicatam pudicitiam donare virtutis, vt virginitas, quæ in alijs salua non poterat esse generando, fieret in alio imitabilis consistendo, renascendo. Quibus vltimis verbis aliam coniecturam indicat, quam attigit etiam Gregor. Nazian. orat. 38. de Natiuitate. in principio. dicens. Christus ex Virgine, mulieres virginitatem colite, vt matres Christi esse possitis. Et infra satis post medium similem alia ratione innuit his paucis verbis. Et procreationem honore affici, & Virginitatem præferri oportebat. Sic etiam Ambrosius Epistola 81. Speciale sibi donum virginis Christus elegit, & integritatis munus exhibuit, atque ipse representauit, quod elegit in matre. Et Cyril. Ierosolym. Catechesi. 124. Nascebatur, vt virgines faceret: Multo ergo magis debuit virginem conseruare corpus. Augustin. sermo. 11. de tempore, diligamus præ omnibus castitatem, quia vt placere

A hanc sibi Christus ostenderet, pudicitiam veteri virginis elegit. Et libr. de Sancta Virginitate. c. 4. Christus nascendo de Virgine approbare virginitatem maluit, quam imperare. Eandem rationem attigit Damascen. libr. 4. de fide, capite. 25. Vltima tandem addi potest ex Irenæo libr. 3. c. 33. & Fulgentio sermo. de duplici Christi Natiuitate. quia sicut ex Virgine initium sumpsit humanæ naturæ ruina, ita decuit, vt per Virginem salus hominibus adueniret.

Sed obijci potest quorundam Patrum doctrina, qui dicunt Christum nascendo vuluam matris aperuisse, quod putant singulare fuisse in Virgine, quia alijs mulieribus aperitur vulua in Conceptione, Virgini in partu. Et ita interpretantur legem Exodus. 13. & Num. 8. latam: Omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur, intelligendum esse singulariter de Christo. Ita Epiphanius. Hæres. 78. circa finem, Huc est, inquit, qui vere aperuit veterum matris. Chryso. Gregor. Nyssenus, & Amphilo. homil. 14. in Luc. Theophyl. Luc. 2. Ambros. libr. 2. in Luc. cap. de Circumcisione, & oblatione Saluatoris. Obcurisimè ac durissimè Tertull. lib. de carne Christi. cap. 23. vbi addit, ideo Paulum dixisse, factum de muliere, non de Virgine, quia agnoscit adaperire vuluam nuptialem passionem. Quæ testimonia, ita vt in cortice sonant, intellexisse, & credidisse videtur Erasmus Luc. 2. & ideo male de hoc mysterio sensisse.

Dicendum vero est, in Scriptura sacra, claudere vuluam proprie significare insecundam, & sterilem reddere, vel relinquere aliquam fœminam, vt constat Genes. 20. 29. & 30. & 1. Reg. 1. Igitur aperire vuluam è contrario significabit conferre alicui fecunditatem. In hoc ergo sensu exponendi sunt Sancti Patres, cum dicunt Christum aperuisse vuluam matris, id est, dedisse illi fœcunditatem, quam nullus alius filius matri suæ conferre potuit. Vtuntur autem illa metaphora, vt declararent partum Virginis, & Christi Natiuitatem veram, & realem fuisse, & non tantum phantasticam, & apparentem, quam expositionem fumo ex Hieronymo, Dial. 2. contra Pelagianos, in principio. vbi sic inquit. Solus Christus claudens portas vuluæ virginis aperuit, quatenus clausu iugiter permanserunt. Quibus verbis nemo (credo) sanæ mentis intelligit, voluisse dicere Hieronymum,

D Christum prius rupisse claustrum Virginis, vt egredere, postea verò illud quasi assuasse, & in statum pristinum restituisse. Hæc enim intelligentia valde obtusa est, & à mente tanti Doctore aliena, & decori Virginis, ac integritati, & Christi potentia, ac maiestati contraria; aperuit igitur portas relinquendo clausas, quia fecunditatem, vimque pariendi dedit conseruata integritate. Ac si quis diceret, aperuisse Christum sepulchrum suum, clausum relinquendo, quia ita illo clauso vfus est, ac si esset apertum, vt eleganter exposuit Amphilo. homilia de Purificatione. Sic etiam dixit Eutym. Luc. 2. Solus Christus nondum apertam, supernaturaliter aperuit, & clausam naturaliter conseruauit. Sic etiam Ambros. Epistol. 81. ita dicit Christum exiisse de vtero Virginis, sicut aqua exiit de petra. Ex quo loco satis constare potest mens Ambrosij: Et eodem fere modo exposuit Gregorium Nyssenum D. Thom. in

fra quæst. 37. articulo 3. ad primum. Et eadem est ratio de alijs. Nam licet Tertullianus obscurus sit, tamen ex lib. de carne Christi, cap. 20. satis constat illum de virgineo partu recte sensisse. Addo verò primum illum modum loquendi non esse nobis vsurpandum sine sufficienti, & aperta expositione, quia & metaphoricus est, & facile potest falsum sensum generare. Deinde illam expositionem prædictæ legis non esse literalem, sed mysticam, proprie enim filius adaperiens vuluam, dicitur omnis primogenitus communi modo natus, quia licet vulua aperiri inci-

Damas.
Irenæus.
Fulgent.

Obiectio

Exod. 13.
Numer. 8.

Epiph.

Chryso.

Gregor. Nyss.

Amphilo.

Theophyl.

Ambros.

Tertul.

Erasmus.

Genes. 20.

29. & 30.

1. Reg. 3.

Quomodo

Christus dicitur

aperuisse vuluam.

Hieronymus.

Amphilo.

Eutym.

Ambros.

D. Thom.

incipiat in conceptione, tamē in primo partu, claustrum ruptio quasi perficitur, & consummatur. Vnde lex illa de omnibus primogenitis, non solum hominum, sed etiam iumentorum intelligebatur.

Dico secundò, Christum exiuisse de vtero matris sine vlla virginei corporis dilatione, immutatione, aut iniuria ad eum modum, quo exiuit de sepulcro, vel ingressus est ad discipulos ianuis clausis, non transiliendo, nec dilatando, aut immutando, sed simpliciter penetrando interiuentia corpora, simulque cum illis eodem loco existendo. Hanc conclusionem existimo certam. Primò, ex communi consensu reliquorum Theologorum (vno excepto Durando) qui reuera explicarunt communem Ecclesię sensum, hanc enim existimationem, & fidem de hoc mysterio fideles omnes concipiunt. Secundò, Patres omnes valde exaggerant hoc miraculum Virginei partus: at verò si per solam partium dilatationem accidisset, neque excessisset modum natiuitatis, qui in statu innocentie futurus erat: paruum sanè, aut ferè nullum miraculum fuisset. Antecedens constat ex Augustino, Epistol. 3. & Concil. Tolet. 11. in princip. de hoc specialem miraculo dicentibus. *Si haberet exemplum, non esset singulare, fateamur ergo Deum aliquid posse, quod nos fateamur inuestigare non posse.* Idem Augustinus lib. contra Felicianum Arian. capite octauo. *Hoc fides credat, intelligentia non requirat, neque aut non inuentum putet incredibile, aut non reperitum, non credat singulare.* Et Ambrosius lib. de institutio. Virginis, capit. 5. præfert miraculum natiuitatis ex Virgine, miraculo resurrectionis Christi & Cyrilli homil. contra Nestorianum dicta in Concil. Ephes. *Orem, inquit, admirandam, miraculum hoc me stupidum reddit.* Sophron. etiam in illa Epistol. actionis 11. 6. Synod. hoc dicit esse vnum ex maximis miraculis diuinę virtutis. Qui omnes id explicant exemplis illis de Christi exitu de sepulcro lapide obserato, & de ingressu ad discipulos ianuis clausis. Quo etiam vtitur Gregor. homil. 26. in Euangel. Augustinus sermon. 18. 156. & 160. de tempore. Chrysostom. homil. 2. de symbolo. Proclus Cyzice. supra citata homil. circa finem. Diuus Thomas quodlib. 6. artic. 8. & in 4. distinction. 44. quæstio. 2. artic. 3. Tertiò, sententia Durandi multum derogat Virginei puritati, & integritati, cum tamen Patres non solum imminutam negent, sed etiam auctam esse affirmant in filij natiuitate. Vnde Gregorius Nyssenus in vita Moyse. A Virgine, inquit, Deitatis lux assumpta carne illacxit hominibus, eamque omnino incorruptam seruauit, virginis viriditate nullo pacto commutata. Amplius Augustinus sermon. 15. de tempore. *Creuit, inquit, in eius partu integritas corporis potius, quam decreuit, & virginitas ampliata est potius quam sugata.* Et eleganter Petrus Chrysol. ser. 142. *Qui ingreditur, & egreditur, & introitus sui, & exitus nulla vestigia relinquit, diuinus habitator est, non humanus, & infra. In tuo conceptu, in tuo partu, creuit pudor, aucta est castitas, integritas roborata.* Apertius Guarrius, homil. 2. de laudib. Virginis: *nequaquam Rex glorie vincula laxauit, aut dilatauit.* Et Nicephor. Constantinopolit. in Epist. ad Leonem, quæ habetur in Concil. Ephes. tom. 5. c. 22. circa medium, sic inquit. *Virginem, quæ supernaturaliter, & ineffabiliter pepererat, post partum Virginem conseruauit, virginis illius secundum naturam, nulla ex parte demutata, aut labefactata, & Proclus Cyzicen. supra. Natura, inquit, portas reuerat Emmanuel, vt homo, sed virginis claustra non violauit, neque perrupt vt Deus, ita enim ex vtero est egressus, sicut per aurem ingressus, ita natus sicut conceptus, qui impatiibiliter fuerat illapsus, impatiibiliter est elapsus.* Quartò denique, hic modus fuit decentissimus, & facilis diuinę omnipotentie, quo posito facile intelligitur, B. Virginem potuisse suum foetum emitte sine vlla resistentia partium interiuentium, quia diuina virtute factum est, vt non impedirent,

A quo minus corpus Christi posset in eundem locum subintrare, atque pertransire non immutando illas, neq. ex proprijs locis remouendo.

Dices, naturales vig. strictiores sunt, quam vt intra se possint capere corpus pueri, nisi vel ipsæ dilatentur, vel corpus quasi comprimatur, aut propriarum partium penetrationem subeat. Sed hoc argumentum magis videtur contra Durandum vrgere, quia difficilius intellectu est, & corpus solidum, & grandioris quantitatis transire per poros alterius interiuentis corporis propter dilatationē absque vlla diuisione, vel penetratione. Respondetur ergo potuisse fortasse Christum superiori aliquid, & miraculoso modo nobis ignoto, sui corporis partes intra illas angustas vias collocare sine dilatatione. Secundò, si fortasse intercessit aliquis modus penetrationis propriarum partium inter se, id intelligendum est factum esse absque vlla imperfectione, nec exterioris figurę immutatione, vel si hoc visum fuerit difficile, dici potest cum Abulensi, Parado. 1. cap. 56. sequentibus, & quæstion. 49. in primum caput Matth. corpus Christi per se, & quasi directè exiuisse per naturales meatus. Quod si necessarium fuit secundum aliquas partes sui corporis, quasdam alias partes virginei corporis penetrare, ita factum esse, quia hoc neque imperfectionem includit, neque veritati partus, & natiuitatis derogat, sed in hoc mysterio securius, magisque consentaneum Christianę modestie est, fateri ineffabili, & incomprehensibili modo Christum exiuisse de vtero matris, quam talem modum in particulari curiosius inquirere.

SECTIO III.

Virum Virgo post partum semper virginitatem seruauerit.

Supponendum est, licet virginitas vt ad mores, & virtutem pertinet, non amittatur nisi per voluntariam claustrum virginalis ruptionem, aut seminis resolutionem, vt constat ex Diuo Thom. secunda secundæ, quæstion. 152. artic. 1. & quodlib. 6. artic. 18. tamen vt solum dicit corporalem virginitatem, seu integritatem, amitti per quamcunque ruptionem claustrum virginalis, siue voluntariè fiat, siue licite, siue illicite, quia hæc virginitas, de qua modo agimus in sola ipsa naturali perfectione, & corporis integritate consistit.

Suppono deinde Beatam Virginem non amisisse hanc corporalem virginitatem per aliquam vim, & inuoluntariam coactionem, nec per concubitum illicitum, nec per aliquem alium extraordinarium modum, vt solet interdum hæc integritas auferri per instrumenta artis Medicæ, necessitatis causa. Hæc enim omnia sunt indecentissima, quæ nullus etiam hæreticus vnquam virgini attribuit, & supra etiam ostendimus nunquam in Virgine fuisse actum turpem. Ostendimus etiam nunquam ægrotasse, ac denique certum est, non fuisse permittendum Deum, vt Beata Virgo hanc vim, vel necessitatem subiret. Tota ergo quæstio ad hoc reuocatur, an Beata Virgo voluntariè, & per actum honestum, qualis est actus matrimonij, amiserit virginitatem. Hæretici dicti Antidicomariani, id est, Mariæ contrarij, affirmarunt Beatam Virginem post partum Christi, filios alios ex Iosepho concepissee. Cuius hæresis authorem fuisse Eluidium testatur Hieronymus lib. contra illum, indicat Ildesofus, lib. de Virginitate Mariæ. c. 2. & Augustinus. fin. hæres. 84. Origenes tamen homil. 7. in Lucam, & Hilarius, can. 1. in Matthæ. Eluidio antiquiores, huius hæresis mentionem fecerunt. Hieronymus

Tertullian.

etiam contra Eluid. facetur Tertullianum in hunc errorem ante Eluidium lapsum esse, & indicat ille vehementer libr. de Monoga. c. 8. libr. de carn. Christi. ca. 23. & saepe alias. Hunc verò errorem penè iam extinctum ante annos viginti quinque excitauit Lucas Sternberger, cumque multi ex Nouatoribus secuti sunt, vt referunt Prateol. verbo Lucas Sternberger, & Canisius, lib. 2. de B. Maria.

Prateol.
Canis.

Dicendum verò est B. Virginem perpetuam virginitatem coluisse, neque virum vnquam cognouisse. Est de fide. Et primò probatur vnico testimonio veteris testamenti Ezech. 44. *Porta hac clausa erit, & vir non transibit per eam, quoniam Dominus Deus Israel ingressus est per eam.* Quo loco licet sub metaphora, ad litteram sermo est de Virgine sanctissima, vt ibi testatur Hieronymus, & sentiunt alij Patres, qui ad hanc veritatem confirmandam hoc vtuntur testimonio, scilicet idem Hieronymus Dialogo secundo contra Pelagia. August. serm. 2. & 14. de Natiuit. Ambros. dicta Epist. 81. Chrys. hom. de Ioanne Bap. tom. 3. Damascen. lib. 4. c. 15. & alij. Et cum ipso contextu, & ratione eius optimè quadrat hic sensus, dicitur enim illa porta semper clausa perman-
sur, quia Dominus ingressus est per eam. Vnde additur illa particula, *erit clausa Principi*, id est, in illius honorem, & reuerentiam. Et potest confirmari ex illo verbo Virginis Luc. 1. *Quomodo fiet istud, quo propositum perpetuæ virginitatis ostendit, vt sequenti disputatione latius ponderabimus.* Adducunt etiam nonnulli ex Patribus argumentum ex eo, quod Christus in cruce pendens matrem Ioanni comendauit dicens, *Eccce Mater tua*, & deconuerso, Ioannem matri dicens, *Eccce filius tuus*. Ex hoc enim facto, & verbis, non obscure colligitur, non habuisse alios filios ex Iosepho, alijs illis potius, quàm Ioanni commendanda videretur, & ideo Christus singulariter dixit, *ecce filius tuus*, id est, quem loco vnici filij tui habeas. Hoc argumentum accipi potest ex Ambros. Luc. 1. & Epist. 79. Epiphani. Hæres. 78 & Hieron. contra Heluidium.

Ezech. 44.
Maria post
partum Vir-
go perman-
sit
Hieronym.August.
Ambros.
Chrysost.
Damascen.

Luc. 1.

Ambros.
Epiphani.
Hieronym.

Secundò præsertim habetur hæc veritas traditione, consensu, & definitione Ecclesiæ, nam in concilijs saepe dicitur Deipara, *Semper Virgo immaculata*, vt in 5. Synod. can. 6. & 6. Synod. Act. 11. dicitur *Maria virginitas ante partum, in partu, & post partum intemerabilis.* Item 7. Synod. Act. 3. in confessione Tarasij. Concil. Lateran. sub Martino. 1. can. 3. Idem tradit Siricius Pap. cum Conc. Rom. in Epistola decretali, quæ habetur tom. 1. Conciliorum, & inter Epistolas Ambrosij est. 86. Idem Ambrosius cum Concilio Mediolan. in rescripto seu Epist. 81. Idem de institutione virginis, capit. 7. Confirmatur hæc traditio, quia in vniuersa Ecclesia *Virginis* nomen absolute dictum, & quasi per Antonomasiā Deiparæ attribui consuevit, vt Aug. notauit in Enchirid. c. 34. Vnde Epiphani. supra siccinq. *Quis vnquam, aut quo seculo ausus est proferre Maria nomen, & interrogatus non statim intulit Virginis vocem? ex ipsis enim nominibus, etiam virtutis signa elucent.* Et hoc modo dicitur in symbolo Apostolorum, *natus ex Maria Virgine.* Sic etiam loquuntur frequenter patres Concilij Ephesini, & Calcedonenis. Athanas. sermone de sanctissima Deipara. Hilar. in can. 1. in Mat. Maximus homi. de cruce, & sepultura Domini, optime, & ex professo Hieron. epistol. 22. ad Eustoch. de custodia virginitatis, vbi de modestia, & pudicitia Virginis eleganter loquitur. Item Greg. Nyss. orat. de sancta Christi Natiuitate. circa med. qui cum Basil. hom. 25. de humana Christi generatione dicit, Mariam dispensatione diuina fuisse matrimonio coniunctam Iosepho, vt ille custos esset famæ, & virginitatis eius, non vt ex illa filios procrearet. Notanda tamen sunt verba, quæ inferius Basil. subdit. Cum enim retulisset sententiam eorum, qui sentiunt, Mariam post Christi Natiuitatem nuptialia opera viro non

August.
Epiphani.Symbolum
Apostolo.
Conc. Eph.
in Chalc.
cedon.
Athanas.
Hilar.
Maxim.
Hieronym.
Greg. Nyss.

Basil.

negasse, inquit. Nos verò, licet nihil hoc doctrine pietatis officeret, nam donec dispensabatur Christi generatio, necessaria erat virginitas, quid vero postea sit factum, ad mysterij huius doctrinam, non anxie coniungendum est: Verum tamen, ne hoc eorum, qui Christum amant, ferre cogantur aures, quod genitrix Dei aliquando desierit esse virgo, has rationes sufficere putamus. Quibus verbis indicare videtur Basilii veritatem hanc ad fidei certitudinem non pertinere. Sed quia existimo hoc semper fuisse certissima fide creditum, exponenda censeo hæc verba solum de Incarnationis mysterio, cui, & miraculose conceptioni, & Natiuitati Christi non est directè contrarius ille error, quamquam reuera alijs sit contra fidem, & Ecclesiæ traditionem. Vnde August. in lib. de Eccles. dogmatibus. c. 69. firmat, inquit, *fide credendum est, nec blasphemia Heluidij acquirendum.*

Tertiò afferri possunt congruentes rationes: quatuor optimas attigit D. Thom. hic artic. 3. Prima est ex parte Christi, nam sicut est vnigenitus patris, ita decuit, vt esset & matris. Nec refert quod Matth. 1. dicatur, *primogenitus Virginis.* Nam (vt notant Damascen. D. Thom. & alij) in Scriptura sacra hæc appellatio non dicit semper relationem ad secundo genitum, sed solum negationem prioris, sicut quando in lege præcipiebatur offerri primogenitus, sine dubio intelligebatur etiam vnigenitus. Notat verò Cyrill. lib. 2. de fide ad reginas in probatione, quod Christus vnus sit Dei filius, ex Euangelio Lucæ, Christum Dominum, idè interdum dici primogenitum, quia inter multos fratres primatum fortitrus est, licet ex semper virgine natus fuerit. Secunda ratio ex parte Spiritus Sancti est, quia non decuit sacrarium Spiritus Sancti humano semine foedari. Tertia, ex parte Virginis, incontinentis enim, & ingrati animi signum fuisset, diuinitus conseruatam virginitatem prodere, & thalamum conceptionis Christi pollueri, vt Siricius Papa loquitur. Quarta huic similis est ex parte Iosephi, qui (vt Euangelium indicat) erat singulariter iustus, & omnia mysteria probe nouerat. Vnde non est verisimile ausum fuisse B. Virginem attingere. Vnde Bernard. ait castitatem eius fuisse in Patriarcha Ioseph præfiguratam. Quinta sit, quia decuit consilium virginitatis non tantum à Christo, sed etiam ab eius matre perfectissimè custodiri, vt omnibus virginibus Euangelij ipsa esset perfectum virginitatis exemplum. Propter quod à sanctis Patribus, *dux, magistra, & virgo Virginum* appellatur.

Sed vrgebat contra hanc varietatem Heluidius Obiectio: ex Matth. 1. *Cum esset desponsata mater Iesu, Maria, Ioseph, antequam conuenirent, inuenta est in vtero habens de Spiritu Sancto.* Et infra. *Non cognoscebas eam, donec peperit filium, nam prior particula indicat habuisse animum conueniendi, & propter hanc causam fuisse matrimonio coniunctos: posterior verò particula, donec, significat post partum Christi cognouisse illam.* Respondent Patres vtraque particula solum negari, quod eo tempore factum non erat, nihil verò affirmari, quod posteriori tempore efficiendum esset, vel factum sit. Sensus ergo prioris particula est, *antequam conuenirent*, id est, sine eorum coniunctione, vt si vulgari sermone quis dicat, *antequam sacrum audirem, discessi.* Non indicat postea audisse, nec habuisse animum audiendi. Sic Matthæi 6. dicitur. *Scit pater vester, quid opus sit vobis, antequam petatis*, id est, vobis etiam non petentibus. Ita D. Thom. hic, ex Hieronym. contra Heluid. Idem est sensus alterius particulae, *donec*, tantum enim negat id fuisse factum vsque ad illud tempus, vt late tractat August. lib. 83. quæstion. q. 69. id comprobans ex illo Psalmo 109. *donec ponam inimicos tuos, & alijs similibus.* In quibus illud obseruatione dignum est, solere præcipue hac particula indicari tempus illud, in quo potissimum existimari posset id euenisse,

Augustin.

D. Thom.

Matth. 1.

Christus cui
dicatur in
Euangelio
primogeni-
tus.

Cyrill.

Sirici. Papa.

Bernard.

Obiectio.

Matth. 1.

Responsio.

Matth. 6.

D. Thom.

Augustin.
Psal. 109.

nisse, quod factum esse negatur, ut Genes. 8. dicitur *misit coruum, qui non reuertebatur, donec siccarentur aque.* Si enim aliquo tempore esset reuerfurus, maxime illo, quo aquæ terram operiebant, nam post illam exiccationem non erat cur reuertetetur, dum ergo negatur rediisse, donec terra exiccaretur, non affirmatur postea rediisse, sed potius tanquam per se notum, & clarum relinquitur, multo minus postea esse reuerfutum. Sic ergo in præfenti testimonio negatur coniunctio cum marito vsque ad filij partum, quia eo tempore videri poterat necessaria: de sequenti vero tempore non affirmatur, imo ut clarum supponitur, multo minus eo tempore interuenisse. Ita notantur (præter Hieron. Basil. Damas. Epiph. & alios supra citatos) Ambros. lib. de Noe, & arca. capit. 17. & Gregor. 8. Moral. cap. 4. o. significat etiam August. lib. 1. de Trin. c. 8. Bernard. homil. 72. in Cantic. Chrysost. homil. 5. in Matth. quem Theoph. & Euthym. ibi imitantur, Anselm. 1. ad Corinth. 15. & hanc esse censio literalem expositionem. Quidam vero aliter exponunt, scilicet, *antequam conuenerent*, non quoad totum, in quo nunquam conuenerunt, sed quoad cohabitationem in eadem domo, quomodo postea conuenerunt. Similiter, quod dicitur, *non cognouit eam*, non ad carnis, sed ad mentis cognitionem refertur, quia antequam Virgo filium pareret, Ioseph non satis eius dignitatem, & excellentiam agnoscebat, in qua cognitione postea maxime profecit, ut Epiph. supra indicat, & Chrysost. homil. 5. imperfecti. Sed non placet hæc. Prior quidem pars verbi *conuenerunt*, plus significat, quam cohabitationem in eadem domo, præsertim, quia existimo eo tempore, iam cohabitasse Mariam & Ioseph. Posterior vero pars, quia non satis quadrat contextui. Multo autem minus verisimile est, quod D. Thom. in catena refert, ex Hilario, quod in eo inuenire non potui, hoc esse referendum, ad sensum visus: ut sicut Moyses videri non poterat præclaritate vultus sui, ita nec B. Virgo, quamdiu filium in ventre portauit.

SECTIO IV.

Quomodo Christus legitur habuisse fratres, si mater eius semper virgo permansit.

VNum ex præcipuis fundamentis, quo Heluidius nitebatur, erat, quia in Euangelio sæpe fit mentio quorundam fratrum Christi, quos ipse dicebat fuisse filios Virginis ex Iosepho: & ideo oportet diligenter explicare, qui isti fuerint, & cur fratres Christi dicantur. Quod D. Tho. tetigit in hoc art. 3. ad 5. & 6.

Prima igitur sententia in præfenti questione fuit Heluidij asserentis, hos fratres Domini fuisse filios Beatæ Virginis, quoniam cum Christus ut homo non habuerit patrem, necessarium putauit eos fuisse filios matris eius, ut possent eius fratres appellari.

Secunda sententia, & grauiusimorum Patrum fuit, hos fuisse filios sancti Ioseph, non ex Beata Virgine, sed ex alia vxore, quam ante Virginem duxerat. Vnde fit ita fuisse hos dictos fratres Domini, sicut Ioseph dictus est pater eius, scilicet appellatione, & extinctionione, & veluti quadam adoptione, ut aliquando dixit Augustinus contra Faust. Asserunt autem qui ita sentiunt, Ioseph prius, quam Mariam Virginem duceret, habuisse vnam, vel forte plures vxores, ex quibus genuit Iacobum fratrem domini, & fratres eius. Cuius rei probabile argumentum est, quia Ioseph iam erat senex, cum duxit Virginem, ut videtur esse communis traditio Ecclesiæ, quam frequens, ac vulgaris pictura ostendit, ergo non est verisimile toto illo tempore abstinuisse à nuptiis, cum in lege veteri continentia non esset in æstimatione, & dignitate: duxit ergo vxorem illa ætate, ex qua verisimile etiam est habuisse filios, nam stertilitas, tunc quoddam genus opprobrijerat. Vnde

A credi potest, Deum non priuasse illum hoc beneficio. Hæc fuit communis sententia Græcorum, quam docuit Epiph. hæref. 51. ante med. & hæref. 78. & in Anchorato, Theophylact. Matt. 23. & 27. & Ioan. 19. & ad Galat. 1. & 1. ad Corinth. 9. sequitur Euthym. Matth. 12. & 27. & Ioan. 19. Oecumen. super Acta Apost. in principio, & c. 2. Idem Euseb. lib. 2. hist. c. 1. Nicephor. lib. 1. c. 7. cum 21. & lib. 2. c. 3. ubi in hanc sententiam refert Hippolyt. Portuensem, & libro 3. c. 10. Origen. Matth. 13. ubi dicit, hanc sententiam inuentam esse ad perpetuam Beatæ Mariæ virginatatem tuendam. Idem Gregor. Nyss. orat. 2. de Resurrectione Christi. Ex Latinis docuit hoc etiam Hilari. can. 1. in Matt. & Ambr. ad Galat. 1. & de institutione virginis capit. 6. Nec contradicit August. in expositione eiusdem epistolæ, ubi sub disunctione inquit, Iacobi domini fratrem, vel ex filijs Ioseph de alia vxore, vel ex cognatione Mariæ matris eius, intelligi debere. Eandem sententiam secutus est Platina in vita D. Petri, quanquam sub disunctione, ut infra dicam. Addit verò Origenes opinionem hanc eorum fuisse ex quodam Euangelio Hebræorum, Petro ascripto, aut Iacobo, quod à Seleucio hæretico scriptum esse, testatur Innoc. 1. epist. 3. ad Euper. cap. 7. Aug. lib. de fid. cont. Mani. c. 38.

Tertia sententia hic referri poterat asserens, hos dici fratres Domini, quia erant filij sororum Virginis, & nepotes S. Annæ. Sed infra occurret commodior locus illam tractandi.

Dicendum ergo primo est, hos fratres Domini non fuisse filios B. Virginis, idque non solum certa fide, & traditione haberi, sed etiam ex Euangelis colligi posse. Prior pars huius assertionis ex præcedenti sectione constat, cum ostensum sit Deiparam perpetuo virginem permanisse. Posterior pars probatur, quia ex Euangelis colligi potest, hos, qui dicuntur fratres, habuisse aliam matrem præter Virginem. Quod ita probatur. Nam Ioan. 19. legimus fuisse iuxta crucem tres mulieres, matrem Domini, sororemque eius Mariam Cleopha, & Mariam Magdalena. Matt. autem 27. & Mar. 15. numerantur Maria Magdalena, Maria Iacobi, & Ioseph mater, & mater filiorum Zebedæ, seu Salome (ut Marcus inquit) illam verò matrem Iacobi, & Ioseph (qui aliis locis dicuntur fratres Domini) non fuisse Deiparam, certum esse videtur. Primo, quia ubicunque fit mentio Deiparæ cum aliis mulieribus, ipsa primo loco numeratur, prout dignitatem eius decebat, ut patet Ioan. 19. vel certe vltimo loco, & singulariter separata ab alijs, ut Actor. 1. cum mulieribus & Mariæ matre Iesu. Et confirmatur secundo, quia Matth. c. 28. agens de Resurrectione Christi sic inquit: *Vespere autem Sabbathi, quæ lucebat in prima Sabbathi, venit Maria Magdalena, & altera Maria videre sepulcrum.* Vbi constat illam alteram Mariam fuisse, quam c. 27. vocauerat Mariam Iacobi & Ioseph matrem, de qua ibidem subdiderat, *Erat autem ibi Maria Magdalena, & altera Maria sedentes contra sepulcrum,* quod ex Marc. 16. apertius colligitur, & Luc. 24. illa ergo Maria Iacobi, non erat B. Virgo. Probatur consequentia argumento facto, quia inter illas duas Marias de Magdalena fit mentio præcipua & indicatur fuisse feruentiorem in fide, & charitate, & in privilegio, quod à Christo suscepit videndi illum ante alios in die Resurrectionis, ut patet ex Mar. 15. At verò, si Maria Iacobi fuisset Beata Virgo, in nulla istarum rerum fuisset Magdalena postposita. Vnde est tertium argumentum, quia incredibile est B. Virginem fuisse aliquam ex mulieribus, quæ ad vnguendum corpus Christi mortuum tantæ sollicitudine iuerunt in die resurrectionis, quia (ut ex ipso facto, & Euangelis colligitur) quauis illæ mulieres, pie agerent, imperfectam tamen habebat fidem, magnæque ignorantia circa Christi mysteria laborabant. Adde Luc. 24. deliramenta visa esse Apostolis, quæ hæc Maria Iacobi cum alijs narrauit.

Epiph.
Theophyl.
Euthym.
Oecum.
Euseb.
Nicephor.

Orig.

Greg. Nyss.
Hilar.
Ambros.
August.

Platina.

Origen.

Ioan. 19.

Matth. 27.
Marc. 15.

Marc. 16.
Luc. 24.

Marc. 15.

Luc. 24.

Quis

Bernard.

Quis autem credat tam fuisse stupidos, ut non maiorem fidem, & reuerentiam illi deferrent, si mater Domini fuisset? Vnde Bernard. tractans de passione Domini, c. 2. dicit, Deiparam non fuisse officiosam circa corpus Domini defunctum, quia de fide Resurrectionis eius erat certissima, & in omnibus mysterijs ab Spiritu Sancto edocta, & instructa. Et communis Ecclesiæ sensus esse videtur B. Virginem domini gloriosum expectasse aduentum filij, eiusque ibidem, ante omnes alios conspectu meruisse frui.

D. Thom.

Quartò, est optima coniectura D. Thom. hic artic. 3. ad 6. B. Virginem in Euangelio non cognominari nisi à filio. Appellatur enim *Mater Iesu*, vel de qua

Luc. 24. Act. 1.

natus est Iesus. Vnde Lucas, qui in Euangelio, cap. 24. alteram Mariam Iacobi nominauerat, Act. 1. Virginem vocat Mariam matrem Iesu, propter quod ab Ignatio

Ignat.

appellatur *Maria Iesu*, quia hæc erat maxima eius dignitas. Cur enim prætermisso Christo vocaretur *mater Iacobi & Ioseph*, si illa eadem esset *mater Iesu*? Quinto tandem hoc docent Patres, Hieronym.

Hieronym.

Match. 12. & 27. & contra Heluid. & lib. de viris illustribus in Iacobo, Beda lib. 4. in Marcum cap. 4. D. Thom. lect. 4. in capit. 11. Ioan. Euthym. suo. ca. 68. in Matthæ. 27. ubi contrariam sententiam absurdam vocat.

Beda.

D. Thom.

Euthym.

Ex his ergo aperte concluditur, quod intendimus, scilicet, Iacobum, & Iosephum non fuisse filios B. Virginis, sed alterius Mariæ, & tamen isti dicuntur, *fratres Domini*, ergo hæc appellatio non inde sumpta est, quod ex eodem vtero fuerint nati. Eadem autem ratio est de omnibus alijs, quibus hæc appellatio in Scripturis tribuitur.

Secundo, colligo lapsos fuisse nonnullos antiquos ex Græcis, qui existimarunt B. Virginem fuisse illam Mariam, quæ cum Magdalena venit ad vngendum Christum in die Resurrectionis. In qua sententia fuerunt Greg. Nyss. & Theoph. locis supra citatis, & Niceph. lib. 1. hist. c. 33. & indicat Sedulius lib. 5. Paschalis circa finem, dicit enim, Virginem in die Resurrectionis iussu summo mane ad corpus Domini vngendum. Est enim hæc sententia ab omni ratione aliena, ut ostendi. Intelligendum est autem, hos autores non sensisse cum Heluidio, quia non dicunt, B. Virginem vocari *matrem Iacobi & Ioseph*, quia illos genuisset, sed quia erat sponsa Ioseph, cuius ipsi erant filij, Vnde inconstanter loquitur Niceph. qui illam Mariam Iacobi dicit fuisse uxorem Iudæ Apostoli, sentiens illam Mariam, quæ iuit cum Magdalena ad sepulchrum, non fuisse Mariam Iacobi, quod repugnat Euangelio, sed de his mulieribus multa ibi commentatur Nicephorus, quæ nec auctoritatem, nec fundamentum habent.

Greg. Nyss. Theophyl. Nicephor. Sedul.

Nicephor.

Tertiò, pro infra tractandis, probabiliter ex dictis colligo, Mariam Cleophae sororem Virginis, cuius Ioann. meminit. c. 19. esse eandem, quæ ab alijs dicitur, *Maria Iacobi & Ioseph*, quæ sententia Hieronymi contra Heluid. quam tenet etiam D. Thom. lect. 5. super ad Galat. 1. & Chryso. homil. 19. in Matt. ubi dicit Mariam Iacobi fuisse sororem matris Domini. Constat autem in Ioan. 19. Mariam Cleophae vocari *sororem Domini*, & probatur. Quia in Evangelij præter B. Virginem, & Mariam Magdalenam, non fit mentio alterius mulieris sectatricis Christi, quæ Maria vocaretur, nisi vnus tantum. Nam mater filiorum Zebedæi nunquam vocatur *Maria* sed *mater tantum filiorum Zebedæi*. Quod etiam ex Euangelio Matthæi non obscure colligitur, cum ita loquitur, *Maria Magdalena, & altera Maria*: indicat enim in toto illo negotio passionis, & Resurrectionis Christi, non interuenisse nisi alteram Mariam præter Magdalenam, quia de B. Virgine ibi non erat mentio, nec esse poterat, ut dixi: ergo illa Maria, cuius Matthæus & Ioannes meminerunt, erat eadē, igitur *Maria Iacobi* est eadem, quæ alio nomine ap-

Ioan. 19.

Hieronym.

D. Thom.

Chryso.

pellatur *Maria Cleopha*. In Scriptura enim feminae interdum à filijs, interdum à maritis cognominantur. Hæc ergo quæ *Mater Iacobi & Ioseph* dicitur, dicitur etiam *Maria Cleopha*, quia fortasse illius erat vxor (ut infra dicam); Hunc autem Cleopham fuisse fratrem Iosephi sponfi Virginis Euseb. ex Hegesip tradit, lib. 3. hist. c. 10. alias 11. & Nicepho. lib. 1. c. 33. & lib. 3. c. 9. idemque multi ex antiquis auctoribus sequuntur. Quod proijs, quæ dicemus, annotandum est.

Euseb. Hegesip. Nicephorus.

Dico secundò, Hi, qui in Euangelio dicuntur fratres Domini, non fuerunt à Ioseph sponso Virginis geniti, neque hac de causa illo nomine appellantur. Hanc conclusionem docuit Beda Ioann. 2. Mar. 6. & Luc. 9. Theod. ad Gal. 1. Ansel. Matth. 12. & Anselmus.

Beda. Theodorus. Anselmus.

probatum primo, testimonio omnium illorum Patrum, qui docent, Beatum Iosephum fuisse Virginem. Hieron. in Matt. & lib. contra Heluid. in fine, relinquitur, inquit, virginem permanisse cum Maria, qui Pater Domini meruit appellari August. serm. 14. de natiuitate. introducit Angelum ita loquentem cum Ioseph. Habe ergo, Ioseph, cum maria coniuge tua communem virginis membra, quia de virginis membris virtus nascitur Angelorum. Sit Maria sponsa Christi in carne sua virginitate seruata, sis autem & tu Pater Christi, cura castitatis, & honorificentia. Et infra, gaude Ioseph virginitati Maria, qui solus meruisti virginalem affectum possidere coniugij, quia per meritum virginis ita separatus es à concubitu vxoris, ut pater dicaris Saluatoris. In quibus verbis non solum veritatem docet, sed etiam congruentissimas rationes indicat. Idem

Hieron. August. Ioseph. Maria sponsa Virgo semper fuit.

Rupert. libro. 1. de glor. a, & honore filij hominis in Matth. quod confirmat: tum quia decuit virginem permanisse eum, qui Pater Domini meruit appellari: tum etiam, quia cultus futurus erat virginitatis Mariæ. Quam congruentiam ita confirmat D. Thom. lect. 5. in Epistola ad Galat. quia si Dominus noluit matrem virginem, nisi virgini commendare, quomodo sustinisset sponsum eius non fuisse, & perstitisse virginem? & eandem sententiam indicat Bernard. serm. 2. in Missus est, circa finem. Clarius eam docet Hugo de S. Victor. quæst. 5. in Epist. ad Galat. Petr. Damian. epist. 11. cap. 4. dicit hanc esse Ecclesiæ fidem, id est, vniuersalem ac piam credulitatem. Eam denique communiter secuti sunt scholastici in 4. dist. 30. vbi Palud. q. 2. artic. 2. Maior. quæstio. 4. & alij, quos referemus artic. sequenti, ubi D. Thom. dicit, Ioseph simul cum Maria virginitatem vouisse. Sequitur etiam Gerson. sermone de natiuit. Mariæ, consideratione. 3. Lipoma. in vita sancti Ioseph. Secundò probatur concludio, quia ex dictis in prima conclusione constat, matrem Iacobi, & Ioseph fratrum Domini, simul vixisse cum Beata Virgine, ergo non est verisimile fuisse uxorem Iosephi, neque illum habuisse simul duas viuentes uxores. Primò, quia licet in lege veteri interdum licuerit duas simul habere uxores, tamen neque constat illam consuetudinem, vsque ad Christi tempora durasse, nec probabile est Ioseph ea fuisse usum, præsertim cum pauper esset, nec facile posset tantam alere familiam

Rupert.

D. Thom.

Bernard. Hug. Vict. Petr. Dam.

Palud. Maior.

Gerson. Lipomani.

Secundo, quia non decebat Beatam Virginem secum habere sociam eiusdem mariti coniugem, neque habere virum, qui affectum suum, & officium cum alia communicaret, sed illud maxime indecens erat, quod eodem nimirum tempore, quo cum Virgine habitabat, mulierem aliam cognosceret. Tertiò, maximum impedimentum illi fuisset ad ministerium, & officium, ad quod assumebatur. Oportebat enim esse expeditum, & liberum omnibus alijs curis, & obligationibus, ut posset Virgini, & puero Iesu deferuire, & cum eis itinera agere, & c. Quarto, satis videtur hoc colligi ex verbo Angeli Matth. 2. Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam, ubi indicatur vnam tantum habuisse coniugem, & præsertim vocatam Mariam, illa ergo

Matth. 2.

Maria

Maria Iacobi non erat vxor sancti Iosephi, ergo nec eius filij erant geniti à Ioseph. Supponimus enim, & illos fuisse legitime natos, & Iosephum virum iustum non fuisse fornicarium. Tertiò probatur, quia in Euangelio habemus alios parentes horum fratrum Domini præter Ioseph, nam Iacobus minor, & frater Domini dicitur Iacobus Alphaei, Matthæ. 10. Marc. 3. Luc. 6. Act. 1. in quibus locis alter Iacobus maior dicitur Iacobus Zebedei, constat autem sic esse dictum, quia erat filius eius, non ergo erat filius sancti Ioseph. Quis enim audeat dicere eundem esse Alphæum, qui Ioseph? aut ipsorum Virginis fuisse binominum, vel aliter appellari in Euangelio, quam Ioseph.

Matth. 10.
Marc. 3.
Luc. 6.
Act. 1.
Matth. 27.
1. Matthe. 1.

Obiectio.

Responsio.

Matth. 10. 13.

Act. 1.

Euseb.

Nicéphorus.

D. Hieron.

Augustin.

Beda.

Ioannis 10.

Deuter. 17.

Genes. 11. 13.

Genes. 29.

Hieronymus.

Epiphani.

August.

A Declarandum verò breviter superest, quamnam fuerit propinquitās horum, qui fratres Christi dicuntur, cum ipso Christo. Fuit enim vulgaris, quædam sententia hos fratres Domini fuisse consobrinos Christi filios sororum Virginis. Dicunt enim Annam matrem Virginis post mortem Ioachim nupsisse alteri viro, qui Cleophas nominaretur, & ex illo peperisse Mariam Cleophas matrem Iacobi, & aliorum ex fratribus Domini. Rursus verò, defuncto Cleopha Annam nupsisse alteri, scilicet Salome, & ex eo tertiam peperisse filiam, quam in Euangelio dicunt vocari Mariam Salome, & matrem filiorum Zebedæi, Ioannis scilicet Evangelistæ, Iacobiq; maioris. Hanc sententiam docuit Glossa ordinaria super cap. 1. epist. ad Galat. & Hugo de Sancto Victore ibidem in q. supra citata, quam sequitur Echius in sermone de festiuitate sanctæ Annæ: & fauet Beda, Act. 1. dicens Mariam Iacobi fuisse materem Christi, atq; adeo naturalem sororem Virginis, & idem habet Glossa interlinealis Act. 1. De nup. Ioan. 19. expresse vocatur Maria Cleophas (vot. Maria Virginis. Diximus autem supra, hanc eandem esse Mariam Iacobi. Vnde Hieron. contra Heluid. aperte docet hanc Mariam Iacobi fuisse sororem Virginis. Idem habet Marc. 12. & 27. idem in lib. de scripturis Ecclesiasticis in Iacobo, & Isid. in li. de vita & morte Sanct. Patrum.

Gloss. ordi.
Hug. Vict.
Echius
Beda.

Gloss. interlin.
1. an. 19.
Hieronymus.

Isidorus.

Sed hæc sententia nec verisimilis est, neque vllonititur probabili fundamento. Primum, quia (vt ex antiqua Patrum traditione ostendimus) Anna vltimæ ad senilem ætatem sterilis fuit, posteaq; diuino dono Virginem concepit, qui ergo credibile est post partum Virginis & mortē Ioachim, ad secundas, & tertias transisse nuptias? Secundo, quia supra ex Euangelij ostēdimus, præter B. Virg. & Mariam Magdalenam non fieri mentionē nisi alterius Mariæ, ergo sine fundamento duæ aliæ introducuntur. Et quamuis alia ratione probabiliter admitti possent, distinguendo Mariam Iacobi à Maria Cleophas (vt facit Gregor. Nyss. orat. 2. de Resurrect. quem alij sequuntur) tamen quod hæc opinio dicit de Maria Salome, omnino est improbabile, & non satis consideratum. Quia in Euangelio nunquam hæc vocatur Maria, sed simpliciter Salome, vt patet Marc. 15. quod non est nomen viri, sed femina, vt rectè Hieronym. notauit, & ex Iosepho, & Hegesippo, & aliis historiographis constat. Nam sicut à Ioanne, Ioanna ita à Salomone, Salome dicta est. Et verisimile est (quod notauit Origenes, tract. 35. in Matthæum sub finem) hanc Salome fuisse matrem filiorum Zebedæi. Nam Matthæus cap. 27. & Marcus cap. 15. earundem trium mulierum videntur facere mentionem, & aliter vocat tertiam illarum matrem filiorum Zebedæi, alter verò Salome. Quod autem hæc fuerit filia Beatæ Annæ, & quod filij Zebedæi fuerint consobrii Christi, gratis confectum est sine testimonio Scripturæ, vel alicuius antiquæ historiæ. Tertiò docuit B. Virginem vnigenitam esse matri suæ, vt certius constaret miraculosè fuisse in fœcunditate, & ex sterili conceptam, & ita obseruatum videmus in illustrioribus personis, quæ hoc modo conceptæ sunt, vt in Isaac, Ioanne Baptista, & similibus. Quarto, nec D. Hieronym. nec vllus ex antiquis Patribus historiam hanc de triplici Maria, tribusque filiabus Annæ docuit. Nam Hieronym. cum alijs antiquis supra citatis solum Mariam Cleophas dicunt esse sororem Virginis, quod etiam dicit Euangelium: alterius autem sororis non meminerunt, sicut neq; Euangelium. Quomodo autem illa fuerit soror, nō explicant: non est autē necesse fuisse sororem naturalem in primo gradu. Nam sicut supra dicebamus consobrinos, vel consanguineos vocari fratres in Scriptura: ita feminae vocantur sorores, propter aliquem consanguinitatis gradum. Adde præterea, quamuis admitteremus Annam habuisse

Gloss. interlin.

1. an. 19.

Hieronymus.

Isidorus.

Greg. Nyss.

Mar. 15.

Hieronymus.

Iosephus.

Hegesipp.

Orig.

Matth. 27.

Marc. 15.

Hieronymus.

ali.

Virgo unigenita Ioa-
chim, & An-
na.

Euseb.

Epiphani.

D. Thom.
Euthym.
Theophyl.
Iansen.
Canus.
Quinam in
Euangelio
fratres Chri-
sti dicantur,
& quomodo

Euseb.
Hegesip.

Chrysost.

August.

Dubium.

aliquam aliam filiam præter Virginem, conuenientius foret consequenter asserere illam fuisse filiam Ioa-
chim, quam illas secundas, & tertias nuptias Annae confingere, grauitati, ac temperantiæ illius parum consentaneas, & amori, quem erga Beatam Virginem habuisse credendum est. Quamquam neque hoc verum esse existimem, nam fere omnes antiqui Patres explicantes primum caput Matthæi, & genealogiâ Christi, docent, vel supponunt Beatam Virginem fuisse unigenitam, & hæredem parentis sui Ioa-
chim. Quod sanè dignitatem eius maxime decebat. Adde deniq; si ætatum, ac temporum ratio diligenter supputetur, facile intelligi posse, Simonem, qui fuit vnus ex fratribus Domini, & postea successit Iacobo in Episcopatu Ierosolymitano, & tandem (teste Euseb. lib. 3. hist. cap. 10. & 26) martyrio affectus est decimo Traiani anno, cum ad centesimum, & vigesimum, ætatis suæ annum peruenisset, constare inquam posse, hunc Simonem pluribus annis fuisse ætate grandiorē Christo, quod aperte repugnat cum prædicta opinione. Quia cum B. Virgo conceperit Christum, statim ac fuit apta ad concipiendum, si Simon erat filius minoris sororis Virginis, necesse est, vt post Christum fuerit conceptus. Et fere idem argumentum de Iacobo fieri potest, qui septimo Neronis anno, hoc est sexagesimo tertio, à natiuitate Christi mortuus est, si tamen verum est quod Epiphani. addit hæref. 78. illum, cum nonagesimum sextum ætatis annum ageret, martyrio fuisse coronatum. Et fere eodem argumento concludi potest, Ioannem Euangelistam non fuisse filium tertie sororis virginis, quia oportuisset aliquot annos natum fuisse post Christum: cum tamē constet in principio imperij Traiani, ab ortu Christi centesimo anno, cum ipse iam nonagesimum nonum ætatis annum ageret, defunctum esse. Propter quæ merito D. Thom. lect. 5. super ad Galat. 1. historiam hanc de tribus filiabus Annæ rejicit. Et eiusdē sententiæ videntur esse Euthym. & Theophyl. Ioan. 19. Iansen. c. 143. concordia. Canisius lib. 7. de B. Maria. cap. 4. circa finem, & indicat Canus lib. 11. de locis. ca. 5. ad 2.

Quartò ergo dicendum est, incertum esse, propter quem gradum consanguinitatis, vel propinquitatis hi fuerint dicti fratres Christi, imò neque an verè consanguinei fuerint, vel tantum putati. Et si humanæ historiæ fides habenda est, ex illa solum colligitur, hos fuisse existimatos consobrinos Christi ex parte Iosephi existimati Patris eius. Hoc ita declaratur. Nam (vt supra ex Eusebio lib. 3. hist. cap. 11. & Hegesippo retulimus) Cleophas erat frater Iosephi sponsi Virginis, & Simeon frater Domini, erat filius Cleophas (vt ex eisdem authoribus retulimus) & Maria mater Iacobi, & Iosephi, est eadem cum Maria Cleophas, sic dicta, quia erat vxor eius, ergo qua ratione Ioseph existimatus est pater Christi, eadem Cleophas habere potuit Patris Christi, & filij eius consobrini Christi, hac ergo ratione appellari potuerunt fratres Christi. Hæc sententia sic explicata sumitur ex pluribus authoribus citatis, & ex Chrysost. Act. 1. & homil. 5. in Matth. dicit Iacobum fratrem Domini, ita esse vocatum, fratrem Domini, sicut Ioseph appellatus est pater eius. Miror tamen, cur ibi Chrysost. numeret Ioannem inter fratres Domini, cum in Euangelio nunquam hoc nomine nuncupetur. Approbat etiam hanc expositionem Aug. lib. 9. super Matt. q. vlt. Et hinc etiam intelligi potest, cur Maria Iacobi dicta fuerat soror virginis, quia nimirum ambæ erant vxores duorum fratrum, & ideò inter se sorores dicebantur.

Vna tantum superest difficultas circa dicta, quæ hoc loco prætermittenda non est. Nam in Euangelio Iacobus minor frater Domini, dicitur Iacobus Alphæi, ex quo supra docuimus fuisse filium eius. Quomodo ergo nunc dicimus fuisse filium Cleo-

phæ? quo loco sese insinuat grauis illa quaestio, an Iacobus Alphæi fuerit idem, qui Iacobus frater Domini, iustus appellatus, & primus Ierosolymitanus Episcopus ab Apostolis constitutus. Est enim grauisimorum virorum opinio, qui hos distinctos fuisse sentiunt, atq; adeò non duos tantum, sed tres fuisse Iacobi nomine appellatos, duos ex numero duodecim Apostolorum, scilicet Iacobum Alphæi, & Zebedæi, & tertium cognominatum, iustum, & fratrem Domini. Hæc sententia sumpta est ex Clemente in libris recognitionum, in quibus sæpè videtur distinguere Iacobum fratrem Domini à duobus Apostolis Iacobi nomine appellatis. Sed quia illi libri apocryphi censentur, apertius, & probabilius fundatur hæc opinio in autoritate eiusdem Clementis, lib. 2. constit. Apostolicar. c. 59. vbi hunc Iacobum videtur inter septuaginta duos discipulos numerare, dicens. Nos qui digni facti sumus, vt essemus testes aduentus ipsius, cum Iacobo fratre Domini, & aliis septuaginta duobus, & septem diaconis. Sed hic locus etiam exponi posset. Clarius ergo in lib. 6. c. 12. & 14. sigillatim numerat duodecim Apostolos, & inter eos Iacobum Zebedæi, & Iacobum Alphæi, & postea addit, Iacobum fratrem Domini, & Paulum. Idem fit expresse in Missa, qua vtuntur Æthiopes in quadam deprecatione per Apostolos, & alios sanctos. Et hanc sententiam secutus est Epiphani. hæref. 76. Epiphani. & Dorotheus in synopsi, & Nicepho. 2. lib. hist. c. 44. Dorotheus. Et insinuat Cyri. Ierosol. catech. 14. eandem secutus Nicephor. fuit Hieron. Isai. 17. & ad Galat. 1. & in eam videntur inclinare omnes, qui dicunt, Iacobum minorem fuisse filium Alphæi, Iacobum autem fratrem Domini filium vel Iosephi, vel Cleophas, vt Chrysost. Theodoret. Theophyl. & alij supra citati. Fauet etiam huic sententiæ Anacletus Papa in episto. 2. decretali, vbi primum ait Iacobum fratrem Domini fuisse ordinatum Episcopum Ierosolymitanum à Petro, Ioanne, & Iacobo Apostolis: indicat ergo illum non fuisse Apostolum, quia infra ipse subdit omnes Apostolos à Christo accepisse parem potestatem. Vnde communis sententia est omnes fuisse immediatè à Christo, vel Spiritu Sancto Episcopos ordinatos, ergo Iacobus, qui ordinatus fuit ab Apostolis, fuit extra Apostolorum numerum. Fauet præterea Nicol. 1. ad referipta Bulgarorum. cap. 92. quem refert Turria in schol. ad Clementem lib. 6. c. 10. pag. 81. vbi dicit eas Ecclesias habendas esse patriarchales, in quibus Apostolos sedisse constat, scilicet Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam. Et infra dicit, Ierosolymitanam Ecclesiam, etiam esse in honore habendam, sentit ergo Iacobum, qui in illa sedet, non fuisse Apostolum. Tandem videtur posse colligi hæc sententia ex 1. ad Corinth. 15. vbi Paul. de Christo post Resurrectionem loquens, inquit, Visus est Cepha, & post hoc vndecim, deinde plusquam quingentis fratribus, deinde visus est Iacobo, deinde Apostolis omnibus, deinde tanquam abortiuo visus est mihi. Quibus verbis videtur ab Apostolis Iacobum distinguere. Quod si vera est hæc sententia, facile expeditur difficultas tacta, nam cum hæc personæ distinctæ fuerint, quamuis eodem nomine appellata, nil mirum est, si diuersos patres habuerint, Alphæum scilicet & Cleopham.

Altera verò opinio est, tantum fuisse duos Iacobos discipulos, & Apostolos Domini, atque ita eundem fuisse Iacobum minorem, & Alphæi, cognominatum iustum, & fratrem Domini, Apostolum, & primum Ierosolymorum Episcopum. Quæ sententia est sine dubio verior, & solidior, vt latè probat Hieronym. contra Heluid. & tenet Euseb. Cesariensis. lib. 2. hist. c. 1. cum Clemens. Alexan. lib. 6. Stromat. idem Isidor. lib. de vita, & obitu sanctorum Patrum, & sentit Chrysostom. homil. 47. in Ioann. vbi dicit Iacobum fratrem Domini fuisse Apostolum, & Hieron. Isidor. mil. 42. in Matth. vbi dicit, Iacobum Alphæi fuisse lapi-

lapidatum à Iudæis; & homilia 33. dicit Iacobum Alphæi, & Iudam Thadæum fuisse fratres. Et colligitur potest primo hæc sententia ex Paul. ad Galat. 1. ubi Iacobum fratrem Domini Apostolum vocat; Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini: cum tamen in Scriptura nullus vocetur Apostolus præter duodecim, & Paulum, & c. 2. hunc Iacobum columbam Ecclesiæ vocat cum Petro & Ioanne, significans fuisse eisdem dignitatis & autoritatis. Vnde Actor. 15. in Concilio Apostolorum Iacobus Apostolica autoritate sententiam dicit. Præterea, Canonica epistola, quam à Iacobo scriptam habemus, scripta sine dubio fuit à Iacobo Ierosolymorum Episcopo, vt est omnium communis sententia, vt patet ex Hieronym. libro de Scriptor. Eccles. in Iacobo, & Euseb. libro 2. histor. capite 22. Vnde & ad Iudæos dispersos ex Ierusalem scripta est, & tamen, & in titulo eius, & in Concilio Trident. sess. 4. scripta à Iacobo Apostolo dicitur. Quod etiam affirmat idem Hieronymus libro 2. contra Pelagian. & Epiphani. in epist. ad Ioan. Hierosolym. Tercio, maximè vtget Ecclesiæ autoritas, tantum enim celebrat vnus Iacobi minoris festum, & illum dicit fuisse Iacobum Alphæi Apostolum fratrem Domini, & à Iudæis fuisse fulionis occisum. Quartò, est argumentum Hieronym. quia in Euangelio vocantur Iacobus minor, & maior, vt distinguantur, & cognoscantur. Hæc autem relatio tantum est inter duos, & si plures essent, non satis illo modo distinguerentur. Denique de cæteris Apostolis legimus in historis, in quibus Prouincijs prædicauerint, & ubi mortui, vel martyrio coronati fuerint, de Iacobo autem Alphæi nihil legimus.

Nam quæ Niceph. lib. 2. cap. 40. commentatur, nullum fundamentum, nec autoritatem habent. Signum ergo est hunc esse Iacobum, cui Ierosolymitana Ecclesia commissæ est, & in ea vsque ad martyrium permansit, est ergo idem, qui frater Domini. Quod non obscure colligitur ex historia Hegesippi, quam refert Nicephor. lib. 2. hist. c. 22. Quæ coniecturæ si rectè ponderentur, maioris sunt ponderis, quam quæ in contrarium afferebantur, nam locus Pauli 1. ad Corinth. 15. nihil ad causam facit, quia potuit Christus post Resurrectionem interdum apparere soli Iacobo, interdum verò omnibus Apostolis simul, & hoc narrat Paulus. Ex quo non potest inferri Iacobum non fuisse Apostolum, sicut etiam dicit apparuisse Petro singulariter, & postea dicit apparuisse Apostolis. Cyril. autem Ierosol. ibi citatus eodem modo loquitur, Hieronymus verò suam sententiam emendauit. Locus autem Clementis fortasse corruptus est, nam illi libri non censentur in rebus omnibus esse integri, & corrupti. Alij verò authores Græci ibi citati in ijs rebus, quæ ad historiam pertinent, non sunt magnæ autoritatis. Quod verò de ordinatione Iacobi Anacletus dicit, intelligendum est, non quoad consecrationem, seu potestatem ordinis, sed quoad specialem institutionem, & designationem, per quam Ierosolymitana Ecclesia commissæ est speciali curæ Iacobi Apostoli, ita vt ille esset proprius, & specialis illius Episcopus. Quod non habuit immediatè à Christo, sed à Petro (vt dicit Chrysost. hom. 87. in Ioan.) Denique locus Nicolai primi potius fauet nostræ sententiæ, nam concedit Ierosolymitanam Ecclesiam esse patriarchalem, licet propter Petri autoritatem Antiochenam Ecclesiam illi præferat.

Hæc ergo supposita sententia ad difficultatem positam variis modis responderi potest. Primò enim Hieronymus (quem Beda sequitur) dicit probabile esse Mariam matrem Iacobi non esse dictam Mariam Cleopha, quia esset vxor eius, sed à patre vel familia fuisse sic nominatam. Sed hoc non admodum placet, quia non habet fundamentum in historijs, imò, neq. est consentaneum illis, vt supra ex Hegesippo, & Eusebio citatum est. Alij, vt Cæsar Baronius, dicunt quatuor fratres Domini, qui in Euangelio numerantur, non fuisse inter se fratres, sed Iacobum & Ioseph fuisse fratres, & filios Alphæi, & Mariæ, Simonem verò, & Iudam fuisse filios alterius Mariæ, & Cleopha. Sed hoc etiam displicet: tum quia non habet fundamentum, & sine causa distinguit duplicem illam Mariam: tum quia Iudas frater Domini censetur idem, qui Iudas Apostolus canonice cuiusdam epistolæ scriptor, ubi se fratrem Iacobi appellat. Vnde Luc. 6. Iudas Apostolus vocatur Iudas Iacobi. Respondendum ergo videtur altero ex duobus modis. Primus est, si dicamus eundem hominem fuisse Alphæum, & Cleopham, illum tamen vel fuisse binomium, vt frequenter in Scriptura sacra contingit, vel certè nomen eius fuisse Alphæum, cognomen autem fuisse Cleopham, à gentilitate, vel familia (vt Hier. dixit) & hanc sententiam videntur insinuasce Chrys. Theod. & Theoph. ad Gal. 1. cum dicunt, Iacobum fuisse filium Cleopha, & vocari in Euangelio Iacobum Cleopha. Quod enim ad voces attinet, nunquam hoc nomine vocatur, sed in re ita appellatur, quando Iacobus Alphæi dicitur. Secundus modus est illam Mariam prius nupsisse Alphæo, & ex illo genuisse Iacobum, & Ioseph: postea verò mortuo Alphæo, nupsisse Cleopha, & ex illo habuisse Simonem, & Iudam: inde verò factum esse, vt omnes dicerentur filij Cleopha, & consequenter fratres Domini, quamuis Iacobus verò fuerit filius naturalis Alphæi. Qui modus dicendi nō displicet D. Th. ad Galat. 1. lect. 5. & est probabilis, quamuis incertus Vt cumq. tamen in hoc dicatur, non refert ad præcipuam intentionem nostram, quia quomodocumque in hoc sentiatur, dicendum est hos fratres Domini non fuisse filios neque Mariæ, neque Ioseph, sed solum consanguineos Christi, aut veros, aut exstimatos.

ARTICVLVS IV.

Vtrum mater Dei virginisatem vouerit.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod mater Dei virginisatem non vouerit. Dicitur enim Deuter. 7. Non erit apud te sterilitas vtriusque sexus. Sterilitas autem sequitur virginisatem. Ergo seruatio virginisatus erat contra præceptum veteris legi. Sed adhuc lex vetus habebat statum antequam Christus nasceretur, ergo non potuit licite B. Virgo vouere virginisatem pro tempore illo.

2. Præterea, Apostolus prima ad Corinth. 7. dicit. De virginibus autem præceptum Domini non habeo, consilium autem do. Sed perfectio consilij à Christo debuit inchoari, qui est finis legis: vt Apostolus dicit Roman. 10. Non ergo conueniens fuit, quod B. Virgo votum virginisatus emitteret.

3. Præterea, Apostolus dicit prima ad Timoth. 5. quod videntibus castitatem, non solum nubere, sed etiam velle nubere, damnable est. Sed mater Christi nullum peccatum damnable commissit: vt supra habitum est. Cum ergo desponsata fuisset (vt habetur Luc. 1.) videtur, quod ipsa virginisatus votum non emisisset.

Sed contra est, quod Aug. dicit in libro de sancta Virginitate: Annuntiante Angelo Maria respondit. Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Quod profectò non diceret, nisi prius se virginem Deo vouisset.

Respondet dicendum, quod sicut in secunda parte habitum est, perfectionis opera magis sunt laudabilia, si ex voto celebrentur: Virginis autem in matre Dei præcipue debuit pollere, vt ex supra dictis rationibus patet, & ideo conueniens fuit, vt virginisatus eius ex voto esset Deo consecrata. Verum, quia tempore Legis oportebat generationi insistere

Hegesipp. Euseb. Cæsar Baronius.

Luc. 6.

Hieronym. Chrysost. Theodoret. Theophyl.

D. Thom.

161. d. 30. q. 2. a. 1. q. 2. & 3. & Mart. 1.

4. 27. art. 4.

capit. 4. cir. prime. 10. 6.

2. 2. q. 88. art. 6. art. 1. huius quæst.

F

insistere

Galat. 1.

Act. 15.

Hieronym. Euseb.

Conc. Tri. Hieronym. Epiphani.

Niceph.

Hegesipp. Niceph. Responsio ad argumenta opposita sententia.

Chrysost.

Responsio.

Hieronym. Beda.